

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,

férfidivat raktára
Kossuth Lajos-u. 18.
és Kerepesi-út 9.

Ajánl angol cylinder, divatos kemény és puha kalapot, jó szabású férfi-inget, nyakkendők, keztyűk dús választékban. Árjegyzék.
A világ legjobb Sám-fájának párja 1.50 kr.

Hölgyeknek!

Flona-crème.

Legújabb és orvosi szakteltek által is elismert, biztos hatású és erősítő szer, eltávolít minden bőrtisztatlanságot és rövid használat után vakító fehérré, üdév teszi az arcbőrt.
Figyelem! A Készítmény nagy közkeletűsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi, mely a doboz alján aláírással van látva. 1 tégely Flona-crème 1 kor. 1 drb Flona-zappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Székiúti raktár: Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Budapesti főraktárak: Török-féle gyógyszerár Király-utca 12. és Andrássy-út 29. Kerpel-féle gyógyszerár Lipót-kört 28. szám és Thalmayer és Seitz utrakál.

SEIDEL és NAUMANN-féle
golyó-csapágyas

IDEAL írógép

decimal tabulátorral.

Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére:

Feltűnést keltő!
HCH. SCHOTT és DONNATH

Wien, III/3. Heumarkt 9.

Budapesti képviselő: **SZÉNÁSY BÉLA** papíráruház.

IV., Ferenciek-tere 9. 9309

SZŐLŐOOLTVÁNYOK

szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajtákban tisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemetek és magvak.
Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás törvis, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem bántanak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ár 6 ft.

Diócsmetek. Óriási jövődelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fényvonalú **árjegyzék** ingyen és bérmentve küldetük minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetük kéri, hiszen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát használni ne fordítanak, város, falu, pusztán, gazdaság, vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekes, ha áll kik rendelni semmit nem akarnak, mert benn számos oly közlemények foglaltak, melyek mindenkinél nagy szolgálatot tesznek. Cím: **„Kiemelkedő első szőlőoltvány-telep”** Nagy Kágya, u. p. Szépföldén.

Kapható minden gyógyszerárban.

HÖLGYEIM!

Csak egyszer próbáképen rendeljék meg a csodahatású, valódi angol szappant, Ugorka-tejet, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolít szappant, májolt, mindenféle tisztatlanságot az arczról és a bőrnél gyönyörű üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. Valódi angol minőségben kapható csak **BALASSA KORNEL** gyógyszerárban a város keresztje Temesvár. Ár 2 kor. Valódi angol Ugorka-zappan 1 K, 3 drb 2.40 K. Poudre 1.20 és 2 K. Utánvétellel is küldetik.

Wadlsteiner F.
Cristofle-ezüst, üveg és porcellán
áruház, Budapest,
IV. ker., Mária Valéria-utca 5.
(A Hungária nagy-szálloda áttellenében.)

OCCASSIO!

10000

selyembluzra való maradék.

Magyarország legnagyobb

selyemáruház

FISCHER SIMON és TÁRSAI

BUDAPEST

Bécsi-u. 7. és Deák Ferenc-u 12.

Fekete, színes, sima és mintázott selymek,

mosó- és divatbarsonyok, plüssök,

fekete és színes angol ruhavelvetek,

stores és függönyök,

szalag és csipke.

Karácsonyi alkalmi vétel.

4-5 méteres maradékok minden árban.

A LEGJOBB SZÁJ ÉS FOGÁPOLÓ-SZEREK
STOMATIN
-FOGPOK elegáns üvegdobozban
-FOGPASZTA fogak néhány nap
-FOGKRÉM alatti tisztításra
-SZÁJZSZÖRÖG illato szájcsináló
STOMATIN-FOGPÉP tubusokban fogtisztító
STOMATIN-SZÁJZSZÖRÖG szájcsináló
elegáns kis zsebkönyvekben
MONI GYÁRTMÁNY KAPHATÓ MINDENÜTT valamint
előlegesen beküldött áron: rendelés esetén bérmentve
STOMATIN-GYÁRNÁL ZOMBOR.

**JBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA**
a bőrt finomra simítja és
megtartja az arcz élénk
és üde kinezését
Teljesen helyettesíti a szappant és az arcz kenőcsöt
KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI
A. Motschelsky
BECS, I. LUGECK 3. SZ.

51. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, DECEMBER 22.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt
egyes évre 24 korona
félre 12
Csupán a
VASÁRNAPI UJSÁG
egyes évre 16 korona
félre 8
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával)
egyes évre 10 korona
félre 5
Külföldi előfizetőknek a postailag
meghatározott viteldíj is csatolandó.

KARÁCSONY ÉS KARÁCSONYFA.

Szívünk meglelik kegyelettel, hálával, a mint lelki szemünk előtt felragyog a bethlehemi jászol, az emberiség legnagyobb eseményének színhelye. Jézus, a megváltó s vele a jobb jövőendő: a hit, a remény és a szeretet időszaka megszületett.

A hozzá vezető út sok századon át kereste, kutatta az ó-kor bölcselkedése, a Kelet vallásos és metafizikai ábrándozása, de nem találhatta meg. Jézus Krisztus mutatta meg az emberiségnek emez utat, mely ugyan hosszú és nehéz, ezernyi akadály és kísértés leselkedik rajta, de szegélyezve van virágos mezőkkel, enyhétadó berkekkel s elitkadó vándora mindig megerősítheti magát a hit csergőző patakjából. Majd kétezer esztendő alatt az emberiség csak csekély részét járta meg, sokszor el is tévedt, elvesztette szemé elől vezető csillagát, de mindig visszatért a helyes ösvényre. Minden akadály ellenére tagadhatatlan a haladás, az emberiség nemesbűlése, szellemben, erkölcsben, érületben s jól esik ezt most, a karácsonyi ünneplés küszöbén, az ünnepre váró templom bejáratánál megállapítani. Erősíti ez a küzdőt, reményt önt a csügedőbe, felkelti a közömbösökben szunnyadó nemes erőket.

Valóban, az emberi lélek legnemesebb részét, a szeretetnek benne lakó erejét juttatja érvényre a karácsonyi ünneplés, születése ünnepe annak, a ki maga volt a szeretet s a ki megajándékozta az emberiséget a legnagyobb s legáldásosabb eszmével: a testvériség eszméjével.

Jézus megjelenésére megfényszeredett az emberi élet sötét égboltja s a harcban, gyűlölségben élő nemzetek döbbenve ismertek egymásra: ime, mindnyájan testvérek vagyunk. Az eszme, mely addig öntudatlanul, elhomályosultan rejtőzött a lelkekben s csak a legnagyobbakban s legnemesebbekben derengett gyengén, félénken, mint a téli szürke hajnal; a Megváltó születésével felragyogott teljes fényében, öntudatra keltette az emberiség legnemesebb érzelmeit s ime, a szeretet, a testvériségnek ez érzése átcsap a családi kapcsolatok korlátain, kiárad az emberiség összességére s azokra a kötelességekre figyelmeztet mindent, a melyek felebarátjaival szemben reá hárultak s melyekről a mindennapi élet küzdelmében akármelyikünk oly könnyen megfeledkezik. A kicsinyes viszályt, személyes

torzalkodást igyekeznünk feledni, keressük az engesztelődés alkalmát s a szemünk megélesedik a mások szenvedései iránt, melyek mellett máskor tán részvétlenül haladunk el. A jótékonyág ilyenkor termi legszebb virágait; a bőségben levő meghallja a nélkülözö szavát s megosztja vele fölöslegét, magánosok, egyesületek, közhatóságok vállvetve igyekeznek elhallgattatni a szenvedés panaszeit.

A karácsony nagy ünnepének jelentősége teljesen áthatja az emberi szívet; s ez nemcsak belső érzésekben, hanem külsőségekben is nyilatkozik. Különbö sok százados népszokások, játékok, mind ékesen szóló tanubizonyosságai ennek.

S ezek a külső nyilvánulások is mind oly megkapók, naivságukban is kedvesek, megindító.

Ilyen többek közt a karácsonyfa állítás, mely nem ősrégi ugyan, mint például a betlehemezés, mindazonáltal idestova első helyet vív ki magának Európaszerte, sőt újabban Amerikában s a föld többi részeiben is, hol európai eredetű telepések élnek.

A nagy Alföld magyar népe közt a karácsonyfa még nem rég is csak hirtől volt ismeretes; e helyett az «angyalia» járta: a gyerekek este kirakták az ablakba cipőcskéiket s az «angyal» aztán ezeket rakta tele éjjelre mindenféle ajándékkal, a mit angyaljának neveztek. Korábban legfeljebb egy-két úri család szobáiban gyűltak fel a karácsonyfa gyertyái, de a nép közt sokáig nem vert gyökeret ez a német eredetű szokás.

Az utóbbi időben azonban nagy változás állott be: a karácsonyfa apródonként mind job-

A «Könyves Kálmán» intézet tulajdona.
MADONNA. — Csók István festménye.

LÁTVÁNYOSSÁG!

Budapest, IV., Váci-utca 2. sz. a. (Gizella-tér, sarokház)

LÁTVÁNYOSSÁG!

megnyit

WINKLE NÁNDOR MŰKERESKEDÉSE.

Acél és rézmetszetek, heliogravűrök, művészies kivitelű fényképek (Carbon), kézi színezésű (aquarellirozott) metszetek, legfinomabb színes nyomatok (Facsimile) stb.

Legizlésebb karácsonyi és alkalmi ajándékok.

Stilszerű képkeretek, barok, empire, de főleg modern ízlésben. — Arczképkeretek bronzból, bőrből, fából, kristályüvegből. **Gyűjtőkeretek több fénykép csoportosítására.** Fali, toilette, kézi, háromoldalu tükrök. Kályhaellenzők (Paravant) mahagoni, tölgy- és egyéb fából. Díszbutorkák. Képek legszebb és legszolidabb bekeretezése a cég saját műhelyeiben. Nagyon szolid munka. Mérsékelt árak.

A TÖRZSÜZLET ÉS MŰHELYEK

Alapítási év 1862.

Budapest, IV., Gyógy-tér 5. sz. a. vannak.

Alapítási év 1862.

ban elterjedt s ma már elmondhatni, hogy egészen meghonosodott; a kivágalt fenyőfácskák rendszeren lekerülnek már a Kárpátok közül a nagy síkság városaihoz is, többek közt Debreczenben egész karácsonyfa-vásárok vannak. Százával hordják onnan haza az illatos fűcskákat, hogy este felgyertyázva, megrakva mindenféle csecsebecsével, örömet szerezzenek vele a gyermekeknek.

Az ősi Debreczen utcáin azonban a zöldelő fenyők vívói gyakran találkoznak olyanokkal, a kik nagy köteg száraz galy alatt görnyednek. A város szegény lakosai ezek, a kiknek rég idők óta szabadságuk van rá, hogy Debreczen erdejéből, a híres «Nagyverdő»-ről száraz rózset vihessenek haza, ingyen. És a szegény emberek hátalját is a tűzrevalót, melynek melege egyszerű szobácskáikban még akkor is tart, mikor a jobb módúak gyerekei már el is felejtették azt a futó örömet, a mit a felcifrázott karácsonyfa okozott.

Száraz, mohos fagaly az, a mit ezek a szegény emberek hátukon cipelnek s nem is fogja diszítani sem fénylő gyertyaláng, sem aranyos dió, mint a karácsonyfa zöldelő lombjait, de azért nagy jelentőségű az a rózse: mutatja a régi kornak máig fennmaradt, szívből fakadó emberszeretét, mely a külsőségeket nem keresi, de azért oly sok keservet enyhíthet.

TÓTH LÖRINCZHEZ.

Tél van, hideg, bús téli nyugalom,
Fénynek, virágnak, dálnak vége már,
Kopár a föld, tarlón és ugaron
A szél száraz kórót zörgetve jár.
A befagyott patak partján a fűz,
Mint a ruhátlan koldús, didereg;
De kandallónkban vígan ég a tűz
S szívünk meleg.

Tenéked is már rég elmúlt nyarad,
Őszöd is el, a tél behavazott;
De emlékid dús kincse megmaradt,
Nem, nem lehet a sorsra panaszkod.
Szép, hasznos élet hint reád sugárt,
Környez barátság, hála, tisztelőt,
S arczod piros, — a kor neked nem árt,
Meleg szívvel mosolygód a telet.

Végig tekintve társaid során
A hosszú, hosszú hatvan év alatt,
Kiddőlni láttál ifjakat korán,
S pihenni térti fáradt aggodat.
S állsz, mint magános tölgy, társak nélkül,
A melynek lombja, hogyha zúg a szél,
S a dombtetőre vándor felleg ül,
A rég kipusztult erdőről beszél.

Körödbe gyűlve hallgatjuk szavad,
Élő tanút, a nagy múlt felől;
Erényről, mely félistenné avat,
S a Golgotáról, mit vérnyom jelöl.
Szeretni nemzetet, szeretni hont,
Bármily szegény, kigúnyolt, elhagyott,
S áldozni érte éltet és vagyont,
Ki tudna úgy, mint e hűk, e nagyok?!

Óh mennyi honfihűség s tetterő!
Im, itt a költő, ajkán lángszavak,
Amott a félelmet nem ismerő
Szeplőtlen és mocskatlan lovag.
Halál tűzébe rontó hős sereg!
Harczok dicső, mint egy csodás rege,
S a sort bezárja a bölcs: Mestered,
Kezében mérleg, a jog mérlege.

Lelkünk a multon elmulat veled.
De bármilyen dicső s nagy volt korod,
Korunk küzdelmit nem kicsinyeled
S hibáinkat zordan nem korholod.
Tudod: vegytve a rossz és a jó,
Önzés és áldozat, bűn és erény,
S hogy nemzetlétünk hullámvért hajó,
Mely küzdve jár a végzet tengerén.

Előtted már a mult és a jelen,
Mint tenger tükre, mesgye nélkül áll.
Nézed nyugodtan, szenvedélytelen,
A mint türemlik a dagály s apály.
S az Idő árján míg egymásután
Hullám hullámot hajtva hőmpölyög:
A változásban azt nézed csupán,
A mi örök.

Vargha Gyula.

EGY ÖREG KÖLTŐHÖZ.

Régi, jó időknél jó, öreg költője,
Jer, hadd öleljelek a szívemre szépen!
Téli világ bolyong, hideg szelek fútnak:
Jó melegedni most forró ölelésen.
Öleljük meg egymást, mint két szomszédos fa,
Melyeknek ágai egymásba szövődnek,
Hadd öleld te bennem az elveszett múltat,
Én meg benned az én távol jövőndömet!

Úgy megfájdul szívem, ha reád tekintek
S elgondolom: milyen változó az élet!
Valamikor még csak a lelked volt fehér,
S ime, lassanként a fejed is fehér lett!
És nem csupán magad változtál ekkorát,
Változott körülte minden a világon!
Ha szétnézel, talán magad sem tudod már,
Hogy a múlt — álom-e? vagy a jelen — álom?

Pengetik a lantot most is, a mint régen,
De nem a régiek állnak immár soron:
Más dalnokok léptek társaid helyébe,
S másként zeng a dal is, mint zengett egykoron!
Szép ifjak, szép lányok vidám seregéből
Most is zúg a taps, ha végződik az ének,
De hogyan ismernél zenge unokákról
Azokra, kik egykor tapsoltanak néked?

Kiknek ajka egykor vígan rád mosolygott,
S kik szavadra harsány tapsokra hevültek:
Azok már szanaszét, bús ciprusok árnyán,
Régen álomtalan álomba merültek!
Csak te vagy még ébren, mint magas hegy orma,
Mely legutolsónak hanyatlak az éjbe,
Visszasütve a nap még akkor is rája,
Mikor alkony ült már a halmok fölébe.

Csak te vagy még ébren, kit legnagyobb jóval
Szerettek a kegyes, mennybéli hatalmak:
Megadák tenéked, hogy késő időkben,
Késő nemzedékek énekét is hallhasd;
S míg annyi más szívet emészt a fájdalom,
A forgandó élet gyors mulását látva,
Addig a te tiszta, szerető szívednek
Még azon is legyen vigasztalódása.

Láthatod színről-színre, hogy a mi legdrágább,
Legkedvesebb itt lenn a lant emberének:
Azt nem érintheti ám a mulandóság,
Bárhogy' gázolnak is felettünk az évek;
Mert rombolhat mindent az idő hatalma,
Fehérre festheti a fekete haját,
De a közönség, mely hallgatja a költőt,
És a költészet — az mindig ifjú marad!

Jakab Ödön.

KARÁCSONYEST.

Karácsony szombatján ért véget a bánat.
Levél jött: «Adassék jó édes anyámnak,
Faragó Pálnénak, szép Magyarországnak,
Jász-Kisér faluban, özvegyi sorsában.»

Szép, ősz öreg asszony kapja a levelet:
Messze idegenből fiától felelet.
Czirogatja szépen a tapintja: beh vastag!
Hála néked, Uram, hogy megérnem adtat!
Széled szeretet, gond lelkéből kiárad:
Mily sora van vajjon egyetlen fiának?

«Jöszte ide — mondja — Sári; lelkem hugám!
Levelet írt Laczim, nagy levelet, úgy ám!
Csinos csitri-lányfeje s zóra bekukkan

És csicsergi: «Levél? No, lám, ugy-e tudtam?
Megálmodtam én ezt s hej, nem csal az álom!...
«No csak olvasd, édes! No csak olvasd, lányom!»

Hát a nagy levelet fölbontja a kis lány
És olvassa szépen, cseng a hangja tisztán.
Az anya szívében két-száz gond és remény:
Végig simit olykor kezével két szemén,
Máskor meg odakap dobogó szívéhez,
Hallgat, de az arca megmondja: mit érez.

... «Mely üzött, vert eddig, sorsom talán megszán
— Így a levél vége — s rám mosolyog eztán.
Kenyerem keresem bár sok verejtékkel,
Imádkozni azért mégsem felejték el,
Gyakorta elmondom azt az imádságot,
Melyre kis koromban tanítál, te áldott!

Karácsony közeleg, a szép örömmünnepe,
Ragyogó képei lelkemben föltűnnek,
Gyermek valék akkor, ma emberrnyi ember,
Együtt valánk akkor, ma köztünk a tenger!
Ám azért a lelkem ott fog járni, tudom,
Nálátok, jó szülém s pajkos Sári hugom.

A Lacziból mi lett, hogy otthon is lássák:
Karácsonyra küldöm, ím, a képmását.
Megváltoztam, arcom meg sem ismerik tán!
Elpirulva nézi a képet a kis lány.

És a szegény asszony elkéri a képet:
Hadd lássa, bár tudja, hogy a fia szép lett.

Jaj, de mind hiába nézi, nézegeti:
Világos nappal is setét van már neki!
Szeméből kiapadt a fény immár régen.
Csak a könyv maradt meg bánatos szemében!
Lám, pilláin most is két nagy könnyesepp rezeg:
Keserű fájdalom hirmondói ezek!

«Öt éve, hogy ott künn a nagy világba' van,
Nem tudja, szegény, hogy anyja világtalan...
És ne is tudja meg — suttogja magában —
Csak a szívét tépné, ezernyi bajában!
Jaj, micsoda balsors kegyetlen átká nyom:
Én édes, szép fiam, képed sem láthatom!»

Szól a szelid, kis lány: «No, ne sirjon, néni!
Van ám itt olyan is, a mit nem kell nézni;
Fogja csak, tapintsa, ő még ezt is küldte...
«Mi ez?... Az ő haja! Laczim egy kis furtje!
Selymes göndör haja! Ismerem, ismerem.
Ó, ehhez van szemem, ezt látom, Istenem!...»

Karácsonyeste van, fenyőcskék ragyognak,
Kicsinyeknek öröm, boldogság nagyoknak,
Mert boldogság nekünk, ha zsvajog, örül
A vig apróság a karácsonyfa körül.
Bár ne lenne egy is, kis szegény, kis árva,
Ez ártatlan, édes örméből kizárva!

Szép, ősz öreg asszony ül kicsiny szobában,
Beragyog egy csillag, egyébként homály van.
Fény minek is oda? Ő neki nem kell fény:
Bűbájos ragyogás árad el a lelkén,
Attól, a mit most is kezeiben tart még
Egyikben a hajfűrt, másikban az arczkép.

Amazt czirogatja, gyöngéden becézi,
Emezt meg a lelke s nem a szeme nézi.
Oh, mert e szent estén fényes ám a lelke,
Anyai szeretet sugárral telt be,
S a mit e fény rajzol fiáról szívében:
Azt a képet látja ő most a kezében.

És mialatt nézi azt a drága képet,
Édes emlékekkel lesz a lelke népes:
Szoba közepében — mintha varázs volna —
Ott terem a fényes, gazdag karácsonyfa.

De zörren az ablak. Betlehemes csapat
Jámor éneke kél a kis ablak alatt,
S zeng: «Krisztus urunknak áldott születésén.»
És folydogál a könyv a jó asszony képén...

Mares Ödön.

KARÁCSONYFA-VÁSÁR DEBRECZENBEN. — Kiss Ferenc fényképe.

A KLADOVAI MENYECSKE.

Közigazgatási elbeszélés.

Irta Mikszáth Kálmán.

Ez a mi szegény országunk is volt már mindenféle dieten-klassisokban, különböző rangokban, címekben és helyzetekben. Volt a kereszténység bástyája, a világ kardja, a szabadság előharcosa, a Kelet kapuja és mindenek felett Európa balekje.

Én különben úgy is láttam, mint a nagyhatalmak napszámosát. S talán ebben a szerepében volt a legtöbbet érő. Birkózott a sziklakkal; csinálta a Vaskaput.

Megnéztem egyszer a munkálatokat. Ha jól emlékszem (ámbar a közséneveket össze szoktam zavarni), Kladovánál dolgoztak a mérnökeink.

Kladova szerb területen van. És szeretem is egy kicsit, hogy épen ide vezethetem az olvasót, a szerb viszonyok közé. Mert méltóztassanak elhinni, hogy ha egy író vagy képviselő Angliáról mesélget, az nem jó ember, meg akarja szomorítani a magyarokat. Én jó ember vagyok, a ki földvidámítja olvasóit és vezetem őket a Balkánra.

Tehát Kladován vagyunk, azaz Kladova helység mellett a Dunaparton.

Mit mondjak a vidékről? Ha az ember másutt ír le tájat, a régi sablonos tégelekből szedi a festéket hozzá; egy kis friss szénaitlatot, nád-zugást, lombsusogást, madárdalt említ fel és megvan a hangulat. De Szerbiát úgy képzeli mindenki, hogy ott a sertésrőfögés elnémit minden egyéb hangot, hogy ott se fű nem terem, se kalász, hogy az egész ország fel van turva.

Pedig se az egyik nem áll, se a másik. Az a kis darabka hely, a mit én Szerbiából megösmertem, lehetne akármelyik kezdődő telep Amerikában. A nyüzsgő-mozgó napszámosraj, a hevenyészett barakkok és egyéb ideiglenes épületek, a szétszórt különféle gépek a parton, száz meg száz csákány, ásó és kalapács csattogása Klondyktól juttatja az eszünkbe. Csakhogy itt nem aratnak, hanem elvetik az aranyat.

A vállalkozó, a ki a kladovai részt csinálja, Podrovszky József mérnök, régi barátom és iskolatársam, azt írta a levelében: «Ha meglátogatás egy pár napra, bele nem halsz. Kényelmes lakást nem adhatok, de jó konyhám van, jó borom és jó szivarom. Azonfelül van egy szép menyecske és jó levegő. Az előbbi beteggedes mindenkit, mint a tenger, a másik meggyógyít mindenkit, mint a tenger.» stb.

Mind elhittem neki, csak a szép menyecskét

nem, mert úgy tudtam, hogy egy rusnya, cseh öreg asszonyt vett el a pénzért. Meg tudja szepíteni a házakat, átalakítja a folyamatokat, de egy öregasszonyból ő se tud faragni fiatal menyecskét.

Úgy is volt. Podrovszky né érdektelen öreg asszonynak bizonyult, a ki se nem oszt, se nem sokszoroz (azaz csak annyiban, hogy ő vezette az üzleti könyveket). Azaz hogy még se volt úgy, mert csakugyan találtam náluk egy szép menyecskét is, a kit özvegy Petrovicsnének, rokonuknak mutattak be.

Különben fölségesen töltöttem ott néhány napot. Még társaság is volt és délutánonkint egy kis ferbi. A szerb urak szívesen jártak oda kártyázni és udvarolni a menyecskeknél, a ki igazán bájos volt, olyan rózsás arccsal, mint egy baba és olyan vakító fehér fogakkal, mint egy jávor-szarvasé.

Vidám, pajkos, temperamentumos és szellemes volt. És tudott mulatni. Egy csöppet se félt a férfaktól, a mi természetes is, mert nem voltak ott asszonyok. A mérnökök, az alkalmazott tisztviselők és az odajáró vidéki és belgrádi urak (isten bűnömül ne vegye az «urak» szót) mind bele voltak habarodva. Mert Petrovicsné szerbi is tudott. S ez nagy segítség. A szerelem vagy a szemeken vagy a füleken át megy be a szívekbe. Két kapu mégis több egy kapunál.

Ő maga kedves volt mindenkivel, de úgy vettem észre, mégis a nacsálnik (a megyefőnök) érdekelt legjobban. Bócsis Pero volt a nacsálnik, egy jóképű fickó, a ki ügyesen is öltözködött. Majd mindennap eljött kártyázni a telepre a tanfelügyelővel, egy pohos vén számmárral, a kit Vucsetenics Milosnak neveztek, de a nacsálnik egyszerűen «Mungó»-nak szólította (A Mungóról elhíresült operette azon a vidéken most volt újdonság.)

Hiszen bolondság, hamondom, mert mindenki tudja rólam, hogy nem szoktam házassodni, de mégis be kell vallanom, a tengeri betegség, a mit barátom jelzett levelében, én rajtam is kiütött. Csodálatos varázsa volt rám annak a kis macskának, a Petrovicsnének. Elbódított, leigázott, ábrándozóvá tett és idegessé. Különös gondolataim kezdtek támadni és gyakran gondoltam rá. Ha a ruhája szellője hozzám ért, ereimben megbizsergett a vér. Ha velem beszélt, haragudtam, mert úgy tűnt fel ilyenkor a helyzeitem, mint a kit valami örvény sodor; ha nem velem beszélt, az meg épen tönkre tette a kedélyemet. Három nap kellett hozzá és nem tudtam egyébre gondolni, csak ő rá.

Boszankodtam Podrovszkyra, a ki elcipelt délelőttöként a munkálatokat megnézni, a

nagy kotrógépet, a hatalmas műhelyházat, mely a kladovai temető mellett emelkedett s melyben egész nap, egész éjjel zúgtak a gépek és hangzott a pöröly, szisztegetek az izzó vasak. Az én gondolatom egyre a szép Petrovicsnének járt s örültem, ha valami résnél átvihettem a társalgást ő reá.

— Mióta van itt?
— Magunkkal hoztuk.
— Hol tanult meg szerbiül?
Podrovszky vállat vont.
— Az ördög tudja.

Láthatólag untatta ez a tárgy, szenvedélyes szakember volt, újra belekezdett végtelenségig terjedő számításába és technikai magyarázataiba. Szinte örültem, ha némelykor jól lecsázolta a nacsálnik, a ki szeretett neki ellentmondani.

— Eredj a számadataiddal a pokolba! Ellen-sége vagyok a számoknak. Mert a knézek vére csurog bennem. S azok soha se számolták a levágott fejeiket. Hallgass a számokkal, főmérnök. Röhhög ki, Mungó!

Ez Vucsetenics Milosnak szólt, a ki elgondolkozott egy darabig. Épen csak a számoknál nem akart Mungó lenni.

— Nincs igazad nacsálnik, kedves főnökcském. Alásan állítom, de nincs igazad. Az egyszerű nagy dolog. (Az égre emelte a szemét, aztán krakogott egyet, de nem köpött. Büszke volt arra, hogy egész életében soha se köpött.) Az egyszerűség szükséges valami, mint a nyelv a szájban, vagy az agyvelő a koponyában.

A nacsálnik dühbe jött ilyenkor.

— Még te is ellenkezel Vucsetenics, a kinek olyan kevés agyveleje van, hogy ha egyszer köpni találnál, hát kiköpnéd. Jó, edd meg az egyszerűegyet, tanítassd az iskolákban, én nekem semmi ellenvetésem. Ámbar jobb, ha azt se tudja a paraszt, mert okoskodni kezd. De a magasabb számtan ostobaság, Podrovszky barátocskám. Felállítás bizonyos tételeket, hogy ha ez így van, akkor amaz is úgy van és így tovább. Lárifári, Podrovszky barátocskám. Ott van például a Nádcis Koszta, az én bátyám, a ki jó lovakat tart s azt mondja, hogy két lovon Kladovától Branyovác három óra, négy lovon azonban csak másfél óra. Már most aztán, ha te a számtani eszeddel és logikáddal befognál a kocsi elé hat lovat, hát már akkor el se kellene indulni Kladovától, hogy Branyovácra legyen az ember, mi? Hehehe, barátocskám.

A nacsálnik eredeti fiatal ember volt. Műveltsége nem ért ugyan egy denárt se, de bizonyos őshumor, vele született nyers bölcsesség pótolta. A szép Petrovicsné előtt mégis aligha többet nem számított a pörge bajusza és a sugár termete.

Haragudtam rá és ellenséges szemmel figyeltem őt. Pedig inkább az asszonyra kellett volna haragudni, a ki szemléltomást kaczerkódott vele. Alkalmassint őt se hagyta ez bidegen, de épen nem tartozott a szerelmes természetű férfiak közé. Nem lógott szenvedély a szemeiben, se a modorán nem látszott elfogultság, a szerelem főismérve. Nagy adag flegmával volt megáldva a természetből és nem igen alterálták az események, akár jók voltak, akár rosszak.

— Csak kétféle baj van, — szokta mondani, — vagy olyan, a min segíteni lehet, tehát segíteni kell, de nem kell miatta búsulni; vagy olyan, a min nem lehet segíteni, tehát ez már elmúlt dolog és nem kell miatta búsulni.

A nacsálnik meggyében tehát nem volt, sőt nem is lehetett soha semmi baj és a nacsálnik sohasem búsult semmin, hanem ivott nagyokat és kártyázott, a mikor vagy jó kártyája járt és azon örült, vagy nem járt jó kártyája, de nem búsult, mert azon segíteni nem lehetett.

Majd mindennap átjött a telepre, de nem sokat foglalkozott a szép asszonnyal. Én mégis dühöngtem Podrovszkyra, hogy hírbe hozatja a rokonát. El kellene tiltani a háztól a nacsálnikot. De Podrovszky ki-nevetett. Ejh, hiszen nem csinál semmi rosszat! Hiszen csak kártyázni jár ide és engemet fosztogat ki.

Igaz is, hogy semmi gyanusát nem csinált, ha csak azt nem veszszük, hogy a Petrovicsné gombolyagját tartotta egy délután és folytonosan sugdoskodtak. Azt hittem, bele bolondulok. Pedig hát mi közöm hozzá? Egy másik alkalommal, egy vacsora után, mikor már a beteges háziasszony eltávozott az asztaltól, Bózics az asztal alatt megcsipte az asszonyka czombját, mire az ijedten felsikított.

Bózics elröhögte magát.

— Ej no, goszpodka, de szemérmetes vagy! Úgy ordítasz, mintha megnyúztalak volna. Ne haragudj goszpodka (úrnőcském), hiszen csak a ruhán keresztül volt. Itt van ni, a két újjammal csíptelek meg, harapd meg, ha haragszol.

Fejembe szállt a vér, felugrottam, hogy rárohanok a durva ficzkóra, de Petrovicsné elmosolyodott s incselkedve jegyzé meg:

— Ugyan ne beszélj, nacsálnik. Ha elharagban az ujjadat, mivel tartanád meggyében a gyepőket?

— Hát odaadom az egész kezemet, ha az ujjaim nem kellene.

Ez félig komolyan, félig tréfásan volt mondván. Petrovicsné elpirult és lesütötte a szemeit. Megdőftem az asztal alatt Podrovszkyt, de a mamasz nem vett észre semmit, csak mikor már elmentek a vendégek, kérdezte, mit akartam.

— Figyelmeztettek Petrovicsnéra. — Engem nem érdekel, — felelte Podrovszky.

— Mégis szeretném tudni már egyszer, mi róla a véleményed?

— Becses kis kutya, — mondá meggyőződéssel.

— De attól tartok, hogy kaczer egy kicsit.

— Az vele jár.

— Mivel jár vele? — kérdém fojtott hangon.

— Az aldunai munkálatokkal, — viszonzá határozottan.

— Nem értelek, Podrovszky.

— Mert naiv vagy az üzletekben. Mert nem tudod, hogy nekünk vállalkozóknak sokféle fegyverekkel kell küzdenünk ezek ellen a tol-

— Ez még semmi. Majd megösméred te azt még jobban is.

Alkalmam nyílt rá mindjárt másnap, mert már kora délelőtt eljött megnézni a telepet Belgrádból a belügyminiszter, Mladinovic Péter.

— Az ördög vigye el a nevenapján, — patant fel Podrovszky, mikor hírül hozták, hogy oda jön hozzájuk ebédelni.

— Úgy látszik, nem igen örülsz neki, pedig azt hittem volna, hogy egy miniszter...

— Ejh, hiszen mindig itt csavarognak, ha kifogy az apró pénzük.

— Csak nem akarod mondani, hogy...

— De igen is, megpumpolnak.

— Kölcsönnek?

— Dehogy. Valamit találnak ki. Mert rop-pant leleményesek.

Tizenegy óra tájban csakugyan beállított a miniszter, Mladinovic Péter. Egy roppant száraz, magas ember volt, a ki pápaszemet visel apró ravasz szemein és sima, nyájas, hízkelkedő. Amellett pompás társalgó, mindig eltalálja, hogy mi érdekli azt, a kihez szól. A cseh eredetű Podrovszky néval a cseh fürdőkről kezdett társalgást; hogyan utazta be őket most júliusban, az asszonyi színek szerint Karlsbadot, a hol sárgák az asszonyok, Franzensbadot, a hol fehérek és Marienbadot, a hol pirosak.

De még el se jutott a pirosakhoz, mikor láboszogások hallatszóttak künn, majd megnyílván az ajtók, egy deputáció özönlött be: a kladovai szerb parasztok. Micsoda pompás, szép arcok, deli termetek, csak az a czudar viselet ne volna. A nadrag, a melyik voltaképpen egy óriási zseb, de a zsebben maga a rácz is benne van, meg az is, a mit lopott. Egy pár öreg asszony is volt a deputációban, a kik előre tolakodtak és le-

térdeltek a nagy hatalmú úr előtt. — No, mit akartok? — kérdé az zordonan. — Röviden beszéljétek és okosan!

(Vége következik.)

A KARÁCSONYFA TÖRTÉNETÉBŐL.

Oly elterjedt, mondhatni világszerte, a fenyőnek, mint karácsonyfának használata, hogy azt lehetne hinni: még valami ősrégi szokásból ered. Pedig aránylag újabb keletű szokás.

Történeti adatok legkorábban Elzászból tesznek említést róla, midőn Dennhauer strassburgi tanár, a XVII. században valóságos philippikákat tartott a karácsonyfa ellen.

Azonban még csak egy század sem telt el ezután s a karácsonyfa zöldelő lombjai terebélyük alá látták már gyűlni a kisdetek örvendő világát mindenütt a művelt világon. Szászországban, a komor germán mythosz

ősházájában, már Götthe látott, mint ifjú diák, 1765-ben, Lipcsében, Körner anyja, Stock Minna szülői házában karácsonyfát. És pedig ép oly karácsonyfát, minők ma szokásban vannak. Hyennek írja le a nagy német költő gyermekkorának első karácsonyfáját, melynek benyomásait később Wertherében is föllevenítette.

De Götthe után sok idővel is még korántsem volt a karácsonyfa oly általános, mint hinnők. Legalább feltűnő, hogy a német irodalom még sokáig nem vesz róla tudomást. Werther ke-szevei megjelenése után sem. Schleiermacher, 1805-ben megjelent berlini »Karácsony ünnepélyé»-ben, valamint Tieck »Karácsonyest» című novellájában még nincs a karácsonyfáról említés. Pedig ugyanezen időtájt, 1807-ben már egy más német író, Kügelgen, »Egy öreg ember ifjúkori emlékezei»-ben leírja az akkori drezdai karácsonyi vásárt, »csillogó aranyfürttel, tarka

a milyent mi is átvettünk legkifejezőbb külsőségeiben, a karácsonyfa-állítás szép szokásában. Mert a karácsonyest szent áhitatában fölgújtott gyertyáskáival békét és megelégedést terjesztő fenyőfát tényleg a németektől vette át minden nemzet, kiknél Napoleon uralma idején, az elnyomás éveiben kezdett a családoknál általánosan elterjedni. Porosz tisztek és tisztviselők vitték be Danzigba 1815-ben az első karácsonyfát, épen úgy Münsterbe is. Hozzánk is ez úton jutott el a múlt század harminczas éveiben, míg Franciaországban Helén orleansi hercegnő honosította meg először Lajos Fülöp udvaránál.

Ma már még Angliában is mindinkább kezdi kiszorítani a karácsonyfa az ott szokásos pálmát és fagyöngyöt. Sőt Amerikában, ha épen nincs kéznél fenyő, bármilyen zöld galy, pálma, borostyán, babér vagy czédrus is megteszi e szolgálatot. Egy Mexikóban és Guatemalában

minden házbán. A vagyonosok már ünnep előtti nap megtöltik konyháikat minden jóval: halakkal, rákokkal, tyúkkal, kolbászzsal, szárított gyümölcsessel, édességekkel, melyek között előkelő szerepet játszik a mézes struffoli. És így van egész Dél-Olaszországban, Palermóban úgy, mint Kalabria hegyei közt. Mindenütt jászolok és csimpolyások, sózott hús és szárított gyümölcs, narancs, citrom és tengeri árucikkek.

Még zajosabb aztán az év utolsó estéje mind e helyeken. Kocczannak a poharak, tele habzó pezsgővel, vagy avversai Asprinóval.

De a déli vérmérsék igazi csapongását nem látta az, a ki nem volt legalább egyszer tanúja az örök városban a jókedv féktelen kitérésének a január 5-ről 6-ra virradó éjjelen. A Navonaterén, Bernini kútja körül, melynek minden kövéhez annyi emlék tapad, álarcosz bohócok, ördögök, majmok egész serege fújja tele tudó-

KARÁCSONY ESTÉJÉN.

Goró Lajos rajza.

AZ ABLAK ALATT.

Goró Lajos rajza.

GYERMEKEK KARÁCSONYESTÉJE.

A SZOBÁBAN.

papirszeletekkel és arany gyümölcsökkel teleaggatott karácsonyfaival.

Bizonyosan voltak tehát már a XVIII. században is karácsonyfák, csak hogy oly ritkán, hogy egy 1799-ben Hannoverát, Branschweigot, Berlinit, Bécset, Drezdát beutazott előkelő angol hölgy, Belerisse St. George, naplójában 1799 december 24-iki kelettel érdemesnek tartja a következő leírását adni egy németországi karácsonynak.

»Ma tanúja voltam egy olyan karácsonyesti ünnepélynek, a milyen a Wertherben oly érdekesen van elbeszélve. E napon a család minden gyermeke és ifja ajándékokat kap hozzátartozóitól. Ezeket az ajándékokat fényesen kivilágított, természetes és mesterséges galyakkal s lombokkal díszített asztalokon izlésesen rendezik el. Tarka és szándékos össze-visszaságban látni itt kendőket, szalagokat, virágokat, nyakkendőket, játékszereket, süteményeket, könyveket, egy szóval mindent... Ha mindent elrendeztek, akkor a gyermekeket beboósítják és semmi sem mutathat szebb és változatosabb képet, mint a gyermekek elragadtatása, hálájuk közvetlen ki-törései s a szülők öröme e hájoló látványon.»

Ime az igazi patriarkális karácsony-ünnep,

sokat utazott turista nő beszéli, hogy az ott megtelepült német családok már karácsony előtti hetekkel megbízást adnak indián fa- és szénszállítóknak, hogy tülevélű fát szerezzenek nekik a Carro de San Felipe-i erdőből, melyet aztán szerető pepecseléssel díszítenek fel és gyertyákkal aggatnak tele. December 24-én pedig felgyúlnak a gyertyáskák a távol Mexikóban is, csak úgy, mint az ó-világ csendes tűzhelyeinél.

KARÁCSONYI SZOKÁSOK OLASZFÖLDÖN.

Rómában a karácsony legkedvesebb vonása az Ara Coeli-be vonuló gyermekek csoportja, a kik egymásután lépnek a szőszékre ott, a hol a gyermek Megváltó ki van téve, hogy elmondják rövid »prédikáció»-ikat. A templomból kijövet aztán családjaikkal folkeresik barátaik és ismerőseik házázt, hogy mint fehér vagy aranyozott szárnyú angyalkák ismételjék ott is mondókaikat.

Kevésbé komoly, de sokkal zajosabb a karácsony Nápolyban. Sip- és dudaszó mindenütt, bengáli fény az utcákon, ünnepi előadások a külvárosi színházakban, evés-ivás és tombola

vel a trombitát a mosolyogva sétáló hölgyek fülébe, hatalmas szurokfáklyák világa mellett. A lateráni Szent János-tér is nappali fényben tündököl. Florenczben az Arno hidja majd hogy össze nem omlik a sípok, trombiták és mindenféle hangszerek zürzavarától, melyeknek hangjai mellett harsogó kacaj és éneklés közepette hurcolják máglyára a Befana, vagy a mint ők nevezik a Rificolona bábakáját. Velenczében a Befanát egy ifjú lány személyesíti, a ki Mária egyiptomi futása emlékére számár- vagy lóháton járja körül a várost. Csodás változásokról tud a babona rebegni ez éjjel: a kő sajátja válik, a lepedő laskává, a víz a legfinomabb borrá. A negyedik században közhit volt, hogy január 5-től 6-ikára virradóra az összes folyók borrá változnak. Florencz vidékén ma is meg vannak győződve, hogy Befana éjjelen a barmok beszélnek, sőt a vad állatok is, és vidám lakmározással, öröm közt töltik az ünnepi éjszakát. Maga a Befana eredete is némelyek szerint a florenczi fejedelemség idejére, vagy legfeljebb 1536-ra vezethető vissza, a mely évben ugyane napon gyilkolták meg Medici Sándort, s ennek emlékére ünnepelné aztán a nép e napot. Am ez tévedés, mert már XIII. századbeli írók tess-

nek említést a Befanáról, s már ez időben szokás volt Florenzenben az Or San Michele loggiáját fantasztikusan öltöztetett viaszarcú és kezű bábokkal tölteni meg.

Voltaképen az olaszoknál Befana a neve a mesék öreg asszonyának, a ki számárháton jár, oldalain két megrakott kosárral, melyek játékokkal és nyálánságokkal vannak telve, a kicsinyek számára. Aroza fekete, mint a korom, mert a kéményeken szokott besétálni, csak éjjelenként jár és sohasem látható máskor, mint egyszer egy évben, Vízkereszt előestéjén. Valószínű, hogy maga a Vízkereszt görög elnevezése: Epiphania, vagyis megjelenés, rokonságban áll a Befana szóval. Mivel pedig az Epiphania értelme szerinti megjelenést kétségkívül Jézus megjelenésére vonatkoztatták, így a Befana sem egyéb, mint a jókat megjutalmazó, a rosszakat megbüntető Megváltó megszemélyesülése, a gyermek Jézus küldötte.

Ennek a támogatására elég felhoznunk, hogy eleinte a karácsony és a vízkereszt ünnepét egész Keleten egy napon tartották és pedig január 6-ikán. Csak az V. században I. Gyula pápa választotta el a két ünnepet, december 25-ikére téve át a karácsonyt. De azért az olasz gyermek még ma is Befana napján teszi ki harisnyáját a kályhába, várva az éjféli ajándékot. Jaj azonban annak, a ki viselkedésével érdemtelenné tette magát a Befana jóindulatára. Annak harisnyáját átlukasztja hosszú tüvel, s csak szene és száraz kenyert hagy benne. Ezen csak az segíthet, ha a gyermek mézet eszik, vagy mozsarat fektetve testére, a Befana Ave Máriájának nevezett imádságot elmondja.

Mindamellett a Vízkereszt előkelőbb ünnep Olaszországban a karácsonynál. A kalács, mely főszerepet játszik ilyenkor, nem minden szegény ember erszényéből telik. A vagyontalanabb néposztály gyermekei megelégszenek, ha a czukrász- és pékboltok kirakatain legeltethetik sóvár szemüket, míg a tehetősebbek asztalainál jókora falatot mennek kárba a fehér és fekete babszem keresésével. Türelmetlen, ideges újjak fosztogatják az omlós puha belet, míg nagy örömlükre rá nem akadnak a fehér babra, mely aztán alkalmul szolgál a nagy áldomásra s a boros palaczkok fölléptetésére.

A PETŐFI-EREKLYÉKHEZ.

A Petőfi-Társaság megbízásából gyűjti és közli:

Kéry Gyula.

A költő és a gyermek. Az údú csutóra.

Úd Tolnamegyében van Borjád közelében, s főfészeke a Pesthy családnak, mely rokonságban áll a Sass családdal. Mikor Petőfi 1845-ben Borjádán időzött, a tiszteletére rendezett halászbál óta, a melyről a helyütt már megemlékeztem, gyakorta átrándult Údra Pesthyékhez.

Érdekesen jellemzi a költő lelket az a vonás is, hogy nagyon szerette a gyermekeket. Többen beszélik, a kik Petőfit személyesen ismerték, s vele barátságban éltek, hogy ha valamely társaságban gyermekek akadt: rögtön hozzá sietett, s ölébe kapva, el-eljátszadozott vele. Abban az időben, mikor a költő Údra látogatott, Pesthy János és Sass Lidia egyik fia, József, 4—5 éves lehetett. Petőfi sokat mulatott azon, hogy a Józsi gyerek selypít, s nem tudja kimondani az r betűt.

— Mondk szípen, Jóska — szólt a fiúhoz — hogy: Krisztus.

De bizony a kis Pesthy Jóska, bárholgy erőlködött is, mindig csak *Kjisztusnak* ejtette ki a szót.

Petőfi még próbabirkóztást is rendezett a Pesthy fiúval. Megfogta a két kicsi karját, biztatgatva, hogy vágja őt a földhöz. Aztán a földre vetette magát és saive mélyből kacagott, mikor látta: miként gyömszőli őt a kis Jóska, s mint örül annak, hogy legyűrte a Sándor bácsit.

A költő látogatásának emlékére Pesthyék megőriztek egy csutorát, melyet a családtól a következő nyilatkozattal vettem át:

Nyilatkozat.

Petőfi Sándor 1845-ben atyám, illetőleg apósom Pesthy János földbirtokos meghívására résztvet az údi fűzes-erdőben rendezett halászbálon. A költő

jó kedvében nyakába akasztotta ezt a régi, 14 itozés csutoránkat, s ezzel járt-kelt késő estig a mulató társaság tagjai közt. Atyám illetőleg apósom négy ökrös szekeren ment a társaság Údról Borjádra, a minék emlékére írt a Petőfi *«A négy ökrös szekér»* című költeményét. A csutorát ezennel átadjuk Kéry Gyulának, hogy nevünkben a többi ereklyék közé helyezze. Kelt Údon, 1901. október 3-án. — Pesthy Endre s. k. Pesthy Endréné szül. Bárczay Róza s. k. Előttünk mint tanúk előtt: Pesthy József s. k. Pesthy Mór s. k. Kéry Gyula s. k. a Petőfi-Társaság megbízottja.

Az elcsorélt díszkard.

Petőfi 1848-iki debreczeni időzésének értékes emléke az a kard, a mely *Rickl Géza* debreczeni nagykereskedő és földbirtokos féltve őrzött tulajdona. E kardról Kiss Sándor 1848—49-iki honvédezedes, Bem tábornok volt hadsegéde, az alábbi bizonyítványt írta:

Bizonyítvány.

Rickl Géza úr felszólítására ezennel bizonyítom, hogy a birtokában levő kard pengéje valóságos Petőfi Sándor kardja volt, melyet az 1848-iki márciusi napokban hordott. Ilyen kardja volt még ezen időben Jókai Mórnak és Vasvárnak. A kardok Kirner fegyvergyárostól vásároltattak. Ha még valaki a Kirner üzletben ez időből él, emlékeztetik rá. A kard jelenlegi hűvelve nem eredeti, mert a kard hosszabb ideig elcsorélt, végkép tönkrement. Petőfi Sándor az 1848-ik év téli hónapjaiban Debreczenben időzött, már mint honvédkapitány ezen díszkardot nem használhatta szolgálati kardnak, s egy nálam töltött barátságos vacsoránál meglátta Rickl József nemzetiőr lovasfőhadnagy csinos szolgálati kardját és felszólította: nem volna-e hajlandó ezen kardját az ő díszkardjáért elcsorélt, mire Rickl József úr készséggel ráállott, s a csere megtörtént. Így jutott a kard Rickl József úr birtokába. Ezen tényről többen voltak jelen, ú. m. Jélics József württembergi huszárszázados, Gulácsy Imre vadász-

őrnagy, Brunner Eduárd, kik már nincsenek életben. Rickl József halála után egyetlen fia, Géza tulajdonába jutott a kard, melyet jelenleg is bír. Kelt Debreczenben, december 30-án 1895. — Kiss Sándor s. k. Előttünk: Rickl Antal s. k. Komlóssy Arthur s. k.

A fentiek kapesán még a következőket jegyeztem föl Rickl Géza elbeszélése nyomán: Atyja, Rickl József sok napot töltött együtt Petőfivel Debreczenben. A szabadságharc lezajlása után atyja a saját fegyvereivel együtt a Petőfitől cserébe kapott díszkardot a mai nap is főnnálló házának emeletmagasságú üregébe rejtette, mely a kapualjnal az udvar felől a fal mellett van. A hatvanas években beköszöntött úgynevezett *«magyar világ»*-ban atyja felbontatta az üreg befalazott nyílását. Ekkor kerülték hosszú esztendő múltán napvilágra az elcsorélt fegyverek, köztük a többtől egészen elűtő Petőfi díszkardja is.

A BETÖRŐK MESTERSÉGE.

A betörők mestersége sehol a világon annyira nem virágzik, mint Párisban. A világáros 103 rendőrségi felügyelőjénél naponként átlag két-két betörésről tesznek jelentést, vagyis más szavakkal, naponta 200 betörés fordul elő. Tehát nem hiába mondják, hogy Páris a világ betörőinek székvárosa.

A betörők két főosztályba sorozhatók. Vannak *magános betörők*, kik egyedül a maguk számlájára dolgoznak, vannak aztán *társas betörők*, kik egy tapasztalt főnök utasításai szerint egy vagy több bűntársal működnek s munkájukért a főnöktől dús jutalomban részesülnek. Az apróbb betöréseket a magános betörő viszi véghez. Leginkább oly házakba szokott behatolni, melyeknek lakói nappal nincsenek otthon, falun tartózkodnak vagy tapasztalatlan cselédek tartanak. A betörő nagyon vigyáz arra, hogy elegánsan, vagy legalább is tisztességesen öltözhessenek, mert akkor nem kelt megjelenése feltűnést a kirablásra kismelt ház környékén. A házmeztterekkel és a kapusokkal jó lábon áll, kiket udvarias előzékenységgel és alkalmi ajándékokkal szokott lekötöztetni. Eljárása nagyon egyszerű. Mondjuk például, hogy egy öt emeletes házban négy úr lakik, pl. a második emeleten Márk, a harmadikon Máté, a negyedikon Lukács, az ötödiken pedig János urak. A betörő észrevette, hogy Lukács lakásának ablakain a redőnyök már jó idő óta folyton le vannak eresztve. A negyedik lakótól beszéd közben megtudja, hogy Lukácsék lakásán sok ezüstnemű, ékszer és műtárgy van. Másnap egy nagy borítékkal a kapushoz állít be.

— Idehaza van-e Lukács úr?
— E pillanatban nincsen itthon!
— De nem sokára, remélem, visszajön?
— Bajosan. Legalább hat hétre utazott el.
— Van-e valaki a lakásban, a kivel beszélhetnék?
— Senki, cselédeit is magával vitte.
— Ez baj. Értékpapírokat kellene átadnom; nyugta mellett. Hova utazhatott?
— Luxéba Angoulême mellett.
— De azért némelykor mégis visszajön?
— Mit gondol, mikor találhatnám?

— Nem sokott várhatlanul haza jönni. Előbb mindég levelet vagy sürgönyt küld.
— Köszönöm szépen; majd írok neki.

Ezek után a betörő mindenről értesülve, csak az alkalmat lesi, midőn a kapus a pénzébe, vagy a szomszéd boltha megy, vagy esetleg egy szomszédal az utcán beszélget. Ha azonban a kapus véletlenül mégis meglátná a lépesőn, azt mondja neki, hogy János, vagy Márk urat keresi. Két nap múlva pedig Lukács urat Luxe-ban Angoulême mellett arról értesítik, hogy ismeretlen tettesek feltörték lakását s ki is fosztották.

De ne higgyük, hogy a betörő könnyelműen fog a dologhoz. Mielőtt Lukácsék ajtaját kinyitná, vagy feltörné, kétszer, háromszor cseeng, hallgatódzik és csak ezután veszi elő szerzőmait. A szobákban őtszonszerűleg azon szekrényeket törí fel, melyekben a készpénz vagy értékpapírokat tartják. Az ékszerek közül csak a könnyen értékesíthetőket választja ki. Az egész műtét legfeljebb 7—8 percig tart, mire emberünk tömött zsebekkel, feszes tartásban távozik. A betörő úgy lép az utcára, mintha

maga sem tudná, merre menjen. Mihelyt szerit teheti, egy mellékutcába tér, s onnan már gyors lépésekkel, esetleg bérkocsin távozik. Első dolga az értékpapírosokon túladni. Párisban sok oly tőzsdeügynök van, ki az efféle értékeket olcsó áron megvásárolja s aztán rögtön Angliába küldi. Az elloptott ékszereket és drágaköveket szétszedik, az aranyat beolvastják, a drágaköveket és gyöngyöket pedig más alakú gyűrűbe foglalják s karpereczeket és nyálkázókat csinálnak belőlük. Szóval a Lukács úr holmijait még a legügyesebb detektiv sem találná meg. Az elloptott tárgyakért kapott pénzt a betörő nem tartja magánál; vannak ismerősei és barátai, kik csekély osztalék fejében kezelik tőkéit.

A *társas betörők* — mint mondánk — egy tapasztalt főnök felügyelete és utasítása szerint dolgoznak. A mennyire lehetséges, a főnök nem engedi meg, hogy alárendeltjei a maguk kezére dolgozzanak. Ezért csak olyan egyéneket vesz fel a szövetségbe, kikben teljesen megbízhatók. Legjobb ajánlat, ha valaki néhány évet a börtönben töltött. A meluni vagy clairvauxi fegyházból kiszabadult betörő az ott kapott ajánlatok folytan rendszeren a szövetséget tagjává lesz. Egy maga nem dolgozhatik, mert mindennél ismerik s a rendőrség szemmel tartja, azonkívül pontos személyleírását a rendőrség könyveiben őrzik. A főnök eleinte kémsemlékre küldi a fővárosba, vagy a vidékre. Ha aztán valamely házra, villára, vagy üzlethelyiségre nézve alapos adatokat szerzett, ezeket a főnökkel közli, ki a további teendők iránt intézkedik. Az ily szövetségek bámulatos kitartással és gyorsasággal dolgoznak és tagjaik nagyon ritkán kerülnek kézre. Így például a Calusse-féle szövetséget öt éven át százötven házába és nyári lakba tört be a nélkül, hogy nyomára lehetett volna jutni; míg végre a főnök halálával magától feloszlott.

Ezelőtt néhány évvel a *«Bon Marché»* című üzlet egyik főhivatalnokának neje délutáni három órakor táviratot kapott, melyben arról értesítik, hogy édes atyját szélhűdés érte. A táviratot atyjának egyik szomszédja adta fel. Mitűn férjét csakis este hét óra várta haza, mikor a *«Bon Marché»* helyiségeit bejárják, a szegény asszony maga sietett Evesin Batignollesba, hol atyját kitűnő jó egészségben találta. Párisba visszatérve pedig remélve látta, hogy lakását azallat kifosztották.

A szövetséget által rendezett betörések meglepő ügyességgel s szakavatottsággal vannak kieszelve. Némely ház megfigyelése hetekig, sőt hónapokig is eltart, a nélkül, hogy azt valaki észrevehetné. Erre nézve a múlt október havában Bourdin párisi ékszerész lakásában elkészített betörés nagyon érdekes adatokat nyújt. Ugyanis azelőtt egy évvel egy előkelő külsejű egyén a Quincampoix-utca azon házában, melyben Bourdin ékszerész boltja van, 1100 frankon egy tágas szobát bérelt ki. Az új bérlő előre fizetett, s a kapust arról értesítette, hogy bútorait Lyonból várja, addig pedig egy szomszéd kápitostól egy ágat, két széket és egy asztalt vitt kölcsön. A holmit szombatn el is hozták, az ágy összeállítását pedig egy zubbonyos munkás végezte.

Az új lakó vasárnap nem ment ki a szobából. Midőn Bourdin és felesége este 10 órakor egy rövid ünnepnap kirándulásból haza tértek, hálószobájuk mennyezetén egy alig 60 centiméter széles lyukat vettek észre, melyet az új lakos zubbonyos munkástára fűrt ki a köthálászóval a szobába rajta keresztül jutott. A szobában levő vasszerényt teljesen kirabolt. Bourdin kára fél millió frankra rúg, melyből alig fog valamit megkerülni.

A betörők által évenként Párisban elrabolt holmik értékét több millióra lehet tenni.

DRÁGA RUHÁK.

Londonban mostanában sokat beszéltek azokról a toleitetekről, a melyeket *Langtry* asszony, a híres angol művésznő viselt az új Imperial Theatre színpadán *«A királyné nyálkázása»* című darab előadásán. Nem kevesebb, mint 80,000 koronába kerültek ezek az öltözékek, nem számítva ebbe az árba az ékszereket s egyéb hasonló ékítményeket. A pompás ruhákat pontosan a Mária Antoinette korabeli divat

INGYENFA A SZEGÉNYEKNEK: RÖZSE-HORDÓK A DEBRECZENNAGYERDŐN. — Kiss Ferencz fényképe.

szerint a híres párisi Worth-cég tervezte és készítette.

Nyolczvanezer korona hallatlan nagy összegnek tünik fel hét-nyolcz ruháért, de ez még távolról se mondható a legtöbb pénznek, a mit ily czélra kiadtak. Nemrégiben Rómában igen nagy feltűnést keltett egy híres amerikai milliomasnő, a ki a francia követség fogadó estélyén olyan ruhában jelent meg, melynek uszálya sűrűn tele volt himzeve gyémántokkal. Hozzávetőleges becsülés szerint ez a ruha belekerülhetett 200,000 koronába. Egy másik amerikai hölgy két-három éve Londonban tünt fel azzal, hogy egy bában a ruhája tele volt hintve tizenhözkaratos aranyból vert csillagokkal, melyeket óriási költséggel külön erre a czélra készített. Wallace asszony, szintén egy amerikai milliomas neje, meg egy egyszerű ruháért 140,000 koronát adott. Ez összegből a brüsszeli csipkebétét százezer koronába került.

Úgy mondják, hogy a legdrágább ruha, melyet valaha előállítottak, most készült Párisban. Hogy ki fogja viselni, az még titok. Általában azt hiszik, hogy valami napkeleti nagyúr felesége az a szerencsés, a ki pompázni fog benne, sajnos, csak a férje előtt. Ez a ruha kizárólag nemes fémekből és drágakövekből áll. Alsó része arany és ezüst, még pedig oly vékonyra és hajlékonyra kovácsolta, hogy egészen könnyű és a test formáihoz simuló. Az ékszerek pedig úgy vannak beletéve, hogy közvetlenül a testtel érintkeznek, a mitől fényük állítólag annál szebb lesz. A legkülönbözőbb drágaköveket használnak, a mellrész csupa rubint, smaragd és gyémánt csillag és félhold.

Furcsán hangzik, ha arról beszél az ember, hogy drága ruhát viselnek — Grönlandban. Pedig úgy áll a dolog, hogy ebben a fagyos országban némely nő drágább, illetőleg értékebb ruhát visel, mint Európa fővárosainak legdrágább hölgyei. Nem egy félvad hölgynek van ott olyan ruhája, melynek prémjeiért akárhol Európában meg lehetne kapni negyvenezer koronát. Épen nem ritkaság például, hogy a ruhájuk tisztá *sealskin* — egyike a legkedveltebb s legdrágább drága prémekek — s hozzá a legkritikább prémről, az ezüst-rókaéból való a kámszája. Azoknak a ruháknak is, melyeket némely indián-törzsek lányai viselnek a Columbia-folyó környékén, átlagos értéke megüti a 3000 koronát.

Sada japáni hercegnő, mikor a japáni trónörökös neje lett, nem kevesebb, mint öt milliót erő kelengyét kapott. A kelengye egy része a legszebb és legdrágább japáni divatú öltönyökből állott, másik részét pedig Párisból hozatták. Európai udvarban soha nem volt még rá eset, hogy akármelyik hercegnő is ily értékes kelengyét kapott volna.

EGYVELEG.

* Koronázási költségek Oroszországban. A most uralkodó II. Miklós csár megkoronáztatása 72 millió koronába került, miután pedig alig ötven esztendő

alatt Oroszországban három koronázás történt, e czímen legalább 200 millió korona fogyott el.

* A *«Times»* londoni szerkesztőségében éjjelenként hatvan ember dolgozik. A lap nyomdájában pedig, vasárnapot kivéve, éjjel-nappal folyvást foglalkoznak. A nyomda egy heti költségei 20—24 ezer koronára rúgnak.

* London dohánykereskedéseiben hetenként egy millió szivart adnak el, melyek árát mintegy kétszázezer koronára lehet tenni.

* Norvégiában törvény szerint egy személynek valamely koromában egyszerre csak 50 fillért szabad elkölteni.

* A londoni vízvezetési részvénytársulatok évenként átlag 24 millió korona tiszta hasznót nyerne. Megjegyzendő, hogy Londonban a víz fogyasztása teljesen korlátlan.

* Az amerikai Egyesült-Államokban jelenleg 6000 orvos működik. 1849-ben még csak egy volt, névszerint Blackwell Erzsébet.

* A világ vasúti hálózata évenként átlag 11 ezer angol mértőddel nagyobbodik. E század elején 480 ezer mértőddel volt a vonalak hossza.

* Érdekes könyvtár. Haisasson Julia, egy orosz tábornok özvegye Szent-Pétervárott 18 ezer kötetből álló könyvtárát a moszkvai egyetemnek hagyta. E könyvtárnak azért nincsen párja a világon, mivel csakis nők által irt munkából áll.

* Egy francia természetbúvár azt állítja, hogy ha a madarak a földről elpusztulnának, az emberek kilenc év múlva már nem élhetnének, mert az elszaporodó rovarok minden gyümölcsöt és az egész természet elpusztítanák.

* A londoni városi hatóság hivatalos jelentése szerint, a közúti vasúton évenként megforduló 117 millió utastól hét millió kilogramm súlyú rész-pénz folyik be.

* A világ egyik leggazdagabb uralkodója, ez idő szerint kétségkívül Vilmos német császár, ki nagystyától ezelőtt tizenhárom évvel 144 millió márkát. Viktória királynétól pedig ennél nem sokkal kevesebbet örökölt. Ezen óriási összegekhez még a Frigyes császár és a császárné hagyatéka is járult.

* A dadogást egy angol orvos legújában a következő módon gyógyítja. A dadogónak a gyógykezelés első tíz napja alatt nem szabad beszélnie, a következő tíz napon csak suttogva beszélhet, mire ezen idő elteltével a baj állítólag végképen megszűnik.

* Olaszországban a házasságközvetítők rendes testületet alkotnak. Minden egyes közvetítő több eladó leány személyleírását, vagyoni viszonyait és egyéb tudnivalót tartalmazó lajstromot vezet. Ha a házasság megkötése közbenjárása mellett létrejött, jutalomképen a készpénzhozomány 2—3 százalékát követelheti.

* 210 templom jut Ausztráliában százezer lakosra. Az egész földrészen mindössze 6013 templom van. Ellenben Oroszországban százezer embernek 55, Angliában ugyanannyi embernek 144 templom jut.

* Oroszországban a gyászt nem a fekete, hanem a piros szín különféle árnyalatai jelezi. Gyermekek vagy fiatal emberek koporsóját rózsaszínű posztóval, az asszonyokét bíborszínű, özvegyekét pedig vörösbarna posztóval borítják.

* London 700 ezer házában télen naponként 400,000 métermázsza kőszent égetnek el, melyből 4800 métermázsza kén fejlődik.

A BETLEHEMESEK BEKÖSZÖNTŐJE. — AZ ELŐJÁTÉK.

Görö Lajos rajza.

A III. FELVONÁS ZÁRÓJELENETE.

Pillanatszerű fényképfelvétel után.

GÁRDONYI GÉZA „KARÁCSONYI ÁLOM” CZÍMŰ BETLEHEMES-JÁTEKÁBÓL.

KARÁCSONYKOR.

Ne gyújtásokat gyertyát
A karácsonyfára,
Ha beláthat könnyes szemmel
Egy árva is rája.

S ha nem szelítet meg
Vigan a szegénynek:
Illatával se' adjon hirt
A kalács-sütésnek!

Tűz hiába pattog
A kályháitokba:
Ha az uton didergők
Nem gondoltatok ma.

Krisztus születését
Hasztalan áldjátok:
Ha az utcaajtókat
Hamar bezárjátok!...

— Mit ér a hozsánna,
Az Úrhoz, a mennyhez:
Ha szívünkben nincs szeretet
Minden emberekhez!

Szabolcska Mihály.

KARÁCSONYI ÁLOM.

Gárdonyi Géza betlehemes-játéka.

Gárdonyi Géza, „A bor” méltán nagy sikert aratott szerzője, még az év lejártá előtt, egy másik darabban mutatkozott be a Nemzeti Színházban, amelyet „Karácsonyi álom” cím alatt *Betlehemes-játék*-nak nevez. Töretlen, új út ez is, mint a hogy a *paraszt vigjáték* elnevezés szintén az ő „Bor”-ával jelent meg először a színpadon. A „Bor” közeledik az ötvenedik előadása felé, szakadatlanul telt ház előtt adják, ismételve is végig nézik és mindig egy ugyanazon emelő hatás alatt áll a közönség. Az élet elevenül meg a maga egyszerű valóságában előttünk, lekötve az értelmet és a szívet egyaránt. Az élet az igazság és az erkölcsi tisztá légkör képezi hatásának a titkát.

Az élet után most annak az ellentétes irányába vezet az író és *álom*-festéssel áll elő. Ezúttal kizárólag a költő veszi kezébe a tollat; de eddigi útján haladva a részben, hogy megint a magunk talajából meríti az eszmét. Földünk népének egy régi szokása ragadta meg őt; gondolt merészet és bemutatta drámaírói magát a népet s ugyancsak a nép az, a kinek alkotása meglevenítésére színpadi szereplőnek oda állt. Eljátszatja velük azt a játékot, amelyet karácsony estén, téli zúzmárásban házról-házra kopogtatva énekelget a „Három király” s a melyet Betlehem-járásnak ismer a falu népe. Kinek ne jutna emlékébe gyermekkorából annak az éneknek megzendülése, a mely rögtön felhangzik a bebocsátást kérő kopogtatás után. És melyik pitvar az, a melynek ajtaja szívesen meg ne nyíljon előttük. Négy alak köszönt be a tisztesség hangján. Egyikük fehér lebernyegbe bújtat, egy papírosból készült templomot tart a kezében, a többi meg kifordított bundákban s fejdíszül papíros süveggel vagy koronával, kíséretül áll körülötte s aztán fölzendül az ének és eldalolják annak a szent estének világára szóló eseményét: azt, hogy megszületett a kis Jézus.

Gárdonyi Gézát, mint a föld népe életének erős megfigyelőjét s észjárása hű visszaadóját megkapta az a gondolat, hogy miért ne sugározhatna egyszer ennek a népnek a lelki világa a falusi ház meszelt négy falán túl is. Vajon mi lenne, ha a „Három király”-t, böttalakezben, vándorútra küldené, azzal a céllal, hogy egyszer a pompa s fény honában is próbálkozzék hirdetni azt, a minek karácsony estén, évszázadok öröklött szokása nyomán, egyszerű szószólója ott-hon a falukban. Vajon nem húzódozás lessze-e a részük, ha daróc gunyájukban a város czifra népe közé beköszöntnek s vajon ha kérő szóra, a külső máz udvariasságából kifolyólag, nyitna is ajtót az úri nép, nem kicsinyelő mosoly fogja-e kísérni kezdetleges föllepésüket ott, a hol idegbontó termékekre s káprázatokra van érzék.

Ezzel a habozó aggódással küldötte ő betle-

hemeseit Budapestre, a kik a fővárosi sokadalom közt betévelyedtek a Nemzeti Színházba is azzal az ő megszokott, de ezúttal félenken kiejtett beköszöntőjükkal, hogy: „Dicsérjük a Jézust! Szabad-e Betlehemet járni?”, a melynek nyomán rögtön előáll közülök az egyik, bemutatkozva a néző közönségnek ekép:

„Engedelmet kérek, hogy itt állok.
Mink még erre sohse jártunk.
Csak falukon, csak pusztákon,
szalmatető kis tanyákon
hirdettük a Jézuska születését.
De mondok a társaimnak:
Hát ha egyszer megindulánk
a palotás városokba;
Csillagunkat meggyújtánánk
a márványos pitarokba
s rákezdénénk tizen-tizenketten:
Csordapásztorok...”

És rá is kezdenek. Csakhogy erre a színpad függőnye mögül nyomban kirohan megriadtan a rendező, hogyhát kik is tolokodtak ide hivatalos rövidesen út mutat nekik, mert hát ép kezdeni akarják a Nemzeti Színház előadást.

Megszontyolodva kifelé tart a csoport, de az egyik meg nem állhatja és visszaszól:

„Engedelmet kérek:
aszonták nekünk,
hogy ebben a házban
énekelhetünk.
Mert ez a ház közös,
mint a templomok.
Öregapám ebbe
száz téglát hozott.”

A szóváltás, éneklés az igazgató füléig is elhat. Nyugtalanokodva előkerül ő is és kutatja mi történik. Az emberek elmondják azt a szándékukat, hogy Betlehemet akartak játszani. Az igazgatót megkapja az eszme; a rendező megütődik; az igazgató tovább szövi önmagában a gondolatot; a rendező kurtán ütné el a kérdést. Szerinte „a nép a karzatra való és fonóba a gyermekmese.” — „Mese!” kiált föl az igazgató.

Ez egy százados játéka a népnek.
Mért ne szólhatna itt is egy napon
a furulya a magyar színpadon.
Karácsony van, a legendák hava.
Mit nékem szabály, dramaturgia:
A gyöngy csak gyöngy, akármily földön fekszik.
Minden szép a mi a szívünknek tetszik.

MÁRIA ÉS JÓZSEF ÚTBAN BETLEHEM FELÉ. — Pillanatszerű fényképfelvétel.

GÁRDONYI GÉZA „KARÁCSONYI ÁLOM” CZÍMŰ BETLEHEMES-JÁTEKÁBÓL.

És eldönti, hogy nemcsak helyet, hanem fényes ruhát is ad nekik s hogy kiegészítésül ők is együtt játszanak majd velők. A ballett ügyis tánczra készen áll; díszletül meg éppen keleti képet mutat a színpad, a mihez még csak egy Bálványt kell fölállítani.

„Gyertek tehát be vándor dalosok,
Havas falvaknak énekesei
S mit rátok hagytak hosszú századok
Legyen szabad itt is elzengeni.
Mi adunk pompát, színpadot, zenét
Adjátok ti a nép költészetét!”

végzi vendégszerető hívását az igazgató, a melyre aztán a betlehemesek beballagnak a színpadra és kis vártat múlva kezdődik a kis Jézuska születésének bemutatása, három képen.

Az első kép a háromkirályok egyikének birodalmába visz, a ki ép vendégül látja a más kettőt. Fénylő, pompás csarnokban bor, zene, táncz közt mulató nép van együtt és szilajon tör ki belőlük a jókedv. Rózsaleányi koszorúzat vendégei szórakoztatására, Gáspár király. A koszorút a legszebb leány kapja meg az együttlévők örműjongásai közt; csak a két királyi vendég, az ősz Menyhárt és az ifjú Boldizsár marad bús levertségben a mámor közepette. A rózsakoszorúzott úde, szép lány a saját lányát juttatja eszébe az aggnak, kit elraboltak tőle, mint hat éves gyermeket. Az ifjú Boldizsárt meg egy álom üldözi. Egy szép szőke leányba szerelmes, a ki azonban csak álmoképül jelenik meg előtte időnkint. Fantóm, a melyet élve sohse látott s mégse hagyja őt se ébren, se alva nyugodni. Nem tudja, hol keresse őt; nem tudja valójában álom-e, a mely vele úgy játszik, mint a valóság. Hisz esengéseire még azt is oly világosan tudatta álmában vele, hogy majd egy istállóban egy nagy király előtt fogja élve viszontlatni őt. De a vendéglátó király közvetlen közelében is szövődik egy idyll. Neki egy fogadott fia van; egy tizenhét év körüli serdülő fiú, a kinek szintén megszólalt a szíve. Választottj, egy szegény rézművesnek gyermeke: az ép most megkoszorúzott rózsaleány. A fiú azonban hasztalan eped. A király fölháborodva vonja meg rangján alul tett választásától a jóváhagyást.

Ezeket tudjuk meg a bevezető képből, a mely aztán más hangulatnak ad helyet. Az idyllt a mysticismus váltja föl. A vígadó vendégcsereg kivonul a város kapujához megnézni, mikép áldozzák Bál istennek a fehérbikát; a honnét azonban csakhamar visszakérülnek, bevégezni

közvetlenül a bálvány előtt az áldozást. Itt a boldogtalan rózsaleány vállalkozik a vakhit egész újjongó örömeivel arra, hogy Bál istennek önként odaadja az életét áldozatul. Kést is emel rája a főpap; de abban a perczen egy üstökös vonul föl az égen s egy hirtelen villámpapás süjt hatása alatt összeomlik a bálvány, mielőtt még kiömlött volna érte a szűznek a vére. Megrémül a gyülekezet. Meghalt az Isten! A világnak vége! A három király futtat a jósaiért. Azok rejtelmes kutatással kibetűzik, hogy egy asszony, a kit egy ácsmester kísér, menekülőben van számárháton Judeából, s hogy megszűli majd útközben, egy egyszerű istálló szalmáján, a világ királyát. A három napkeleti király kételkedő lelki háborgással hallgatja a jóslást, mignem egyszerre föleszmél közülök az ősz Menyhárt s az üstökösre mutatva így beszél:

„Hatalmas kéz az, mely oda kitűzte,
S ha a jós a betűt most jól betűzte,
Nem jöhet más, csak az, kit az írás
E néven emleget: a *Messias*.»

És erre aztán megkapatva annak a hitnek az erejétől, hogy a ledől bálvány nem volt igaz isten s hogy az egy király egy nép prófétái jóslásnak megvalósulását jelenti a csillag: tömjént, myrrhát, fegyvert véve magukhoz, útra kelnek, mint zarándokok, imádságra s oltalmára a védtelenül házfedelet keresőnek. Keletről nyugat felé veszi haladását az a csillag. Annak az irányja lesz az ő zarándoklásuknak is az útmutatója.

Megy-mendegél az üstökös útja nyomán a három király, s a második felvonásban mint utasokkal találkozunk velük, zarándoklásuk céljához már közel. Egy lankás pusztai vidék kanyargó ösvényein át, pásztortanya mentén visz az útjuk, a melyhez nincsen már messze a város. Azon a tanyán ma sok dolga akad Andrásnak, a számadó juhásznak a kút vödre körül. Egyiket a másik után bocsátja le vizért. Arra visz az út Betlehem felé, a hová ma egész népáradat tödül s mindenki az ő kútjokból oltja a szomját. A forrás ezen a napon teljesen kiapadt, pedig még nagy szükség lenne a vízre. A három király egy haladó ifjúval kerül zarándokútján a tanyához, de annak már alig jut a kútból szomja oltására üdítés. Gáspár király fogadott fia lehelli ki itt, szíve megkönnyítésére a lelkét. A rózsaleány nem hagyta nyugodni. Szerelmi bánata ölte meg őt.

De égető szüksége lenne szomja enyhítésére egy másik utasnak is, a ki egy lassú léptekkel haladó számaron közeleg ellentétes irányból. Megadó tűrés, fájdalom és kimerültség ül az arcán. Mintha csak nem is a földi élet teremtése lenne: olyan, mint egy észtellemült túlvilági lény. Mellette támogatóul egy éltes férfi lépet, a kinek minden szava jószág és lelki nyugodtság, Mária és József vándorolnak együtt. „Istenem, csak szállást találunk még máma,» sóhajt fel — szomját csillapítva — a szenvedő. „Találunk mielőtt még a nap leszállana» nyugtatja József őt. Kiderül azonban, hogy a városban nincs szoba. E perczen jó onnét az „őreg» juhász a feleségével. Ők is kiadták a lakásukat és városvegi istállójukba szorultak; hanem hát lenne egy módja a dolognak. Odaadják ők az istállójukat; maguk meg majd itt künn hálhatnak a pásztortanyán. József elszörnyűködik, Mária az égre néz s azzal a megadással szedi föl a sátorfáját, hogy „Legyen nekem az ő akarata szerint.» De mielőtt útra kelnének, megeskik a szíve azon az ifjú halotton, a ki itt útközben adta ki a lelkét s a kinek nincsen anyja elsi-ratni őt. Odaszól Józsefhez:

„Tedd ezt a rózsát atyám a szívére.
A sírba legalább e virág kísérlje.
A mi rajta csillag, a szemem harmata,
Lengje meg sirját e kis rózsza illata.»

Ezzel az áhitatot keltő vándorpárral, a melyik csakis a pásztortanyai környületről talált az éjre nyughelyet, — a szinpadon bethlehemes játék befejező képeül — másnap virradóra találkozunk. Egy istálló, benne állatok, a szögletben egy Madonna alakja, előtte bölcső s abban az a kis újszülött, a kinek diésőségét hirdetik a jászol köré sereglett angyalok, a kinek a csillagfény nyomán, hódolni jött a három király, s a kit velök együtt térdre borulva imád a szomszéd pásztortanya népével együtt mindaz, a ki csak közelébe kerülhet.

Mártonffy fényképe.

Az öreg juhász (Gabányi) és felesége (Rákosi Szidi).

Gárdonyi Géza költői lelkét egy rendkívüli nagy és nehéz feladat megoldása ihlette meg mikor ennek az egész emberiségre kiható eseménynek szinpadon feldolgozására vette kezébe tollát. Ezt a világraszóló nagy eszmét a mai mindennapi élet közgondolkodásával egybevegyítve megoldani úgy, hogy a köznapi ne zavarja a magaszatot, még az esetben is küzdelmes feladat, ha az író úgy állítja is oda a kérdést, hogy ezúttal a népfelfogás tolmácsolójaként beszél.

Az ő „Karácsonyi álma», a mely a költői gyöngyszemek egész sorozatát tárja föl könyvének olvasója előtt, a szindarab nézőjére nem tesz egységes hatást. A költői gyöngyszem olvasva, mind érvényesül, a szinpad elhangoztatja azt. Onnét a lélek belső mozgalmainak előttünk fejlődő megnyilvánulását várja a néző. Valami fonálnak le kell kötni az érzést és a figyelmet, hogy azon a nyomon vigyük haza a színházból a hangulatot. A „Karácsonyi álom» egymást változtatva követő szerelmi epizódjai folytonos hullámlásban tartják a lelkületünket. Az égből gyakran a porba kerülünk. Ezen a módon nem érvényesülhet a magaszat. Hogy csak a végjelenezt érintsem, az szép és lélekemelő s úgy szólva mindvégig kísér a hatása. Egyszerre azonban jó egy cigányjelenezt és lehűz a magasból. A gondolat csábító volt az íróra. A kis Jézust imádók mindegyike kér valamit, leghőbb vágya teljesítéseül. A cigány az angyalok karánál hegedűt lát. Azt kéri magának. És csodakép, nyomban érző hangot tud kicsalni a húrból, a mi annyit jelent, hogy hát az Isten teremtette a cigány zenedományát. Ez igaz, de nem a „Karácsonyi álom» toprongyos cigányja által kellene, végakordul, érvényesíteni. Úgyis elég szerep jut neki a pásztortanya juhásznép között.

De mindezek mellett is sok ebben a darabban a vonzó és lekötő. Igazi költő lelke szól ki belőle, a ki az itthon talajából meríti a lelkesedést. A második felvonás földünk népe észjárásánál hű visszaadja. Nemcsak a szó, a mely ott kifejezésre jut, kizárólagosan a paraszté, hanem a lelkület is. Természetes könnyűséggel folyik a darabban a párbeszéd szövege és sok költői bájít tündet fel a népies rimelés is.

A darabot fénynyel, pompával állította ki a Nemzeti Színház. A végső felvonásban a csillagból talán fölsőleg is jutott. Annak a jászolnak a környezetéhez jobban talált volna az egyszerű méces halavány világa. De már a mi annak a szenvedő anyának a kifejezését illeti, az megragadó hűséggel sugározza vissza tiszta lelkének a tükrét. Első pihenését aluszsza kimerültsége után s megjelenik álmában a keresztfia. Nincs ki meg ne indúlna, a hogy ezt a gyötrelmes mozzanatot érvényre juttatja Hegyesi Mari, a ki első megjelenésétől fogva

nemcsak külsőleg az, a minek lennie kell, hanem a lelkület is ott van minden mozdulatán. Megadás, türelem és emberszeretet hangzik a szavából, s a némasága is ép ily beszédesen tolmácsolja a magaszatot. Mielőtt társul áll mellette az *Ujházi* művésze József szerepében. Aggódo jószággal gyámolítja őt együttes nehéz vándorútjukon s a hit meggyőző erejével hirdeti a jászolhoz seregülőnek, hogy az újszülött „kicsi gyermek minden földön élő embernél nagyobb.»

A darab profán részének főszerepe *Márkus Emilia* művészi kezébe került. Ő a Menyhárt királynak az a szép szőke leánya, a ki gyermek korában elraboltak, kutba vetettek s pásztortok neveltek föl. Ő az, a kiről ismeretlenül álmodozik Boldizsár király (*Mihályfi*) s a kinek a király szintén zavarja az álmát; mignem Betlehemben az élet valósága is összehozza az egymásért epedőket. A másik szerelmi idyllt *Nádai Béla* és *Maróthy Margit* személyesítette: az utóbbi volt az a rózsaleány, a ki Baal istennek áldozatul szánta az életét; Nádai pedig az az ifjú, a kit megöl érte a szerelmi bű. A harmadik idyllt, a paraszt legény s a Zsuzsi leány szolgálatja, *Dezsőnek* és *Ligeti Juliskának* rokonszenves alakításában. A föld népének kiválóan jó típusai az „őreg» juhász (*Gabányi*) és a felesége (*Rákosi Szidi*), a kik felajánlják Józsefnek és Máriának az istállójukat.

A pásztortani életkép legjelentékenyebb alakját, Andrászt a számadó juhászt *Gyenes* adta. Töröltségtől magyar paraszt volt: józan gondolkodású tiszta lelkület, a kire hallgatnak a társai. Ő az, a ki karácsony éjjelén őrszemet tart a tanyán; ő az, a ki az első csillagfényt meglátja Betlehem fölől, s a látvány megihleti ekkép:

Mily különös csillag, az a szép új csillag:
S mint valami vándor, magányosan ballag,
Jeruzsálem felől jön a magas égen
S felénk halad szépen.
Ki őrzi odafenn az ég csillagait?
Ki őrzi mint pásztor a maga juhait.
És ki gyűjtötte meg ezt az új csillagot,
A mely a többinél nagyobb fényben ragyog?
A ki ezt a lángot az égből gyűjtötte,
Emberi testbe is adhatna ily lángot...
Egy ember, a kinek szép, nagy lelke volna,
Jobb rendbe tehetné a földi világot.

Sok ilyen költői részlete van a darabnak.

Szűry Dénes.

MAGYARORSZÁG VÉDASSZONYA.

Csók István festménye.

A festészet mesterei a Boldogságos Szűz Máriában nemcsak a női ideált igyekeztek költőszettel ábrázolni, hanem abban a nemzeti jelleget is feltűntették. Rafael madonnáiban félreismerhetetlen az olasz női szépség; még a kis angyalok is olasz gyerekek. Murillo madonnái spanyol szépségek; Rubensnél a hollandi erőteljes nőt látjuk. És így tovább. Magyarországon Mária az ország védő asszonya — *Patrona Hungariae*, — a kinek képe díszítette a harci lobogókat is. Mégis az ábrázolásban hiányzik a Mária-képen a magyarosság, a mivel közelebb férközhette a nép érzésének világához. A fejére festett korona sem a magyar korona, hanem valami szokásos fejedelmi jelvény. Ezek a képek legtöbbször idegen festőktől erednek, vagy a megszokott hagyományos formák után készültek. Csak a legutóbbi időkben, a hazai festészet éledésével, a nemzeti érzék fejlődésénél látjuk Magyarországot védő asszonyát magyaros ábrázolásban megjelenni. Így festették Roskovic, Vastagh György, s így festette meg legutóbb *Csók István*, kinek ezt a képet most közöljük, mint az ünnepi hangulatba beillőt, s mint a Mária-ábrázolás egyik magyaros és művészi alkotását.

Csók István a történelmi festészetben tünt fel. „Báthory Erzsébet»-je néhány év előtt nagy figyelmet keltett. Majd bibliai tárgyakat dolgozott fel. A külföldön is jónévvé művész „Magyarország védőasszonya» eltér a megszokott sablonoktól. Magyar női szépség, magyar viseletben, zsinóros vállfűzőben, dudoros ingujjban. Jobbjában az ország almáját tartja, baljával a kis Jézust öleli. A háttér sík alföld, mely távlatlalt.

A szép festményt a „Könyves Kálmán» nevé müntézet sokszorosította, hogy minél jobban elterjedjen, s lakások, falusi templomok szá-

mára megszerezhessek. A „Könyves Kálmán» a hazai és külföldi festők, szobrászok műveiből már egész gyűjteményt hozott forgalomba, sok darabot sikerült színes nyomásban. Megérdemli, hogy a közönség a régi, kezdetleges színyomatok és gyárilag készült értéktelen képek mellett kellő figyelemben részesítse a társaságot. A kiadásában megjelent képekről, domborművekről ép most „Kiváló műlapok jegyzéke» címen adott ki egy díszes lajstromot. A lakások díszítésére sok értékes műtárgyat válogathatni ki ez után.

INGYEN TEJ A SZEGÉNY GYERMEKEKNEK.

A magyar főváros társadalmának páratlan jótékonyága már a múlt évben életbe léptette a kenyérszótó boltot, a melyben minden szegény ember kérdés, igazolás nélkül éhségét csillapíthatja. A most — sajnos — még inkább fokozódott nyomor enyhítésére az idei tél beállta előtt egy újabb jótékony intézet létesült, a mely szegény gyermekeket lát el tejjel. Az Izabella-utca 42. szám alatti házban barátságos meleg helyiség fogadja be a város minden részéből naponként ezrével jövő gyermekeket.

A helyiség berendezése igen czélszerű, tiszta s a közegészségi követelményeknek is mindenben megfelel. A síma falakon két kegyes felirat mutat a helyiség emberbaráti rendeltetésére. A gyermekek és kísérőik a hideg téli napokon egy melegedő szobában várakozhatnak. A tejkiosztás naponként reggel 7¹/₂ órától 10-ig és délután 4¹/₂ órától hétig történik. A gyermekek ötvenes csoportokban mehetnek a tejkiosztó helyiségbe, a hol fakoriátok akadályozzák a tolokodást. Minden gyermek hat éves koráig egy negyed liter tejet és egy zsemlyét kap; ha még éhes, másodszor és esetleg harmadszor is ugyanannyit. A gyermekek kísérőit felszólítják, hozzanak ivóedényeket a tejkiosztáshoz, de ha a gyermeknek pohara vagy edénye nincs, kap a helyiségben agyagedényt, a melyet használat után gondosan megtisztítanak.

A helyiségben állandó orvosi felügyelet van, azonkívül előkelő hölgyekből és urakból álló bizottság felváltva állandóan ellenőrzi a kiosztást. A szép és czélszerű berendezés minden egyes darabját a fővárosi iparosok a nemes czélra való tekintettel ingyen készítették és még az általunk bemutatott felvétel is, a mely egy gyermek-csoportot mutat a tejkiosztás folyamán.

A nagy közönség páratlan áldozatkészsége a tejkiosztás folytatását az idei tél tartamára már lehetővé tette, a mennyiben eddig 15,000 korona gyűlt össze. Másrészt azonban váratlan nagy arányokat öltött az intézet látogatása is. Körülbelül 2000 adag tejet kell naponként kiadni, úgy hogy eddig már mintegy 70,000 adag tej fogyott el.

Előre látható, hogy a budapesti közönség jó szíve ez intézményt ép úgy, mint a kenyérszótást: állandósítani fogja és Budapest az összes világvárosok között megtartja a jótékonykiségi terén azt az első helyet, melyet ma elfoglal.

M—a.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gyulai Pál költeményeinek újabb díszkiadás. A Franklin-Társulat ötödik bővített kiadást rendezett *Gyulai Pál költeményeiből*, művészi illusztrációkkal. A kiállítás fényes, izléses, kötése is megfelel a fejlődött művészi ipar követelményeinek. Általában a díszmű egész külseje olyan, hogy bátran versenyezhet ama külföldi díszkönyvekkel, melyeket eddig nálunk is annyira kedveltek. Nagy negyedét a 224 oldalra terjedő könyv alakja; papíra a legszébb, melyet nyomtatásra használnak, vastag, erős, fényes, a nyomdakban Wathman-papírnak hívják. A szedés minden sora pontosan illeszkedik egymáshoz, a nyomás tiszta, mintha a legjobb metszet volna. A nagy könyv csontszínű pergamentbe van kötve, s díszítése a XII. századbéli antik munkákra emlékeztet, melyeknek rézveretű pántjait utánozza a domború aranyosok. Az illusztrációkat egy finom érzésű művész, *Radóné Hirsch Nelli* készítette, a ki esetével követi a költőt eszméiben, hangjában,

Tükröd mindig híven legszebbet mutasson,
A ki szép is, jó is, az a legszebb asszony.

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEINEK LEGUJABB DÍSZKIADÁSÁBÓL. — Radóné-Hirsch Nelli rajza.

a költemények helyzeteiben és cselekvényeiben. Huszonnyolcz a rajzok száma, a legtöbb külön műlap, ritka szép nyomásban, mely az eredeti rajz minden tulajdonságát híven visszaadja. Az új kiadás szövegben és képekben gazdagabb az eddigiekénél, kiállításra is felülmúlja az előbbieket. Gyulai Pál a magyar hölgyvilág kedvelt költői közé tartozik s költeményeinek ez a kiadás hölgyeknek kedves ajándékkul szolgálhat. A pompás díszmű ára 60 korona.

Lampérth Géza: *Pacsirtaszó; újabb költemények, Budapest 1901.* Olvasóink figyelemmel kísérlhetik, mennyire izmosodott Lampérthnak, az újabb költői nemzedék és derék tagjának tehetsége, első könyve megjelenése óta. Új kötetének czíme találon fejezi ki tartalmát: valóban pacsirtaszó a költészet, a szabad természetben, a falun szeret bolyongani művésze, leggyakrabban szőlőfalujára, annak lakói s köztük első sorban az édes anyja iránti szeretet fakaszt ajkán dalokat. A városi életet zsarnoki nyűgnek érzi, mely alól szívesen menekül álmai világába, melyek a napsütötte mezők, madárdalok erdők s a balatoni dombos vidék képeit mutogatják neki. A nagy városból csak a sötét képeket látja, a nyomort, mely mélyen megindítja, a létért való küzdelem emésztő lázát, s a léhaságot. Másik eleme lyrájának erős, tüzes hazafisága, mely különösen a kuruczvilág és a negyvennyolcz emlékein szeret el-

borongani. Egyes hazafias alkalmak is dalra indítják s bár természete inkább a dal könnyebb játékára s az elégia méla borongására hajlandó, mint az óda szárnyalására, melyben könnyen elfogy a lélekzete, ez eszmekörben is talál megkapó hangokat. Vallásos énekeinél is az érzés közvetlensége ragadja meg az olvasót. Tiszta, zengzetes magyarságát nem kell külön kiemelni. A kötet a Singer és Wolfner czégnél jelent meg; ára két korona. Mutatványul a következő verset közöljük:

Álmodik a szív...

Álmodik a szív ezer édes álmot
Virradatkor, az élet hajnalán;
Kikeletre: fényt, virulást, virágot,
Őszidőre: dús gyümölcsöt a fán —
Az élet hajnalán.

S nagy útjára midőn indul a lélek
Napszállatkor, az élet alkonyán:
Köd, szürkéség marad csak s a tömérdek
Dérült lomb és targaly a nyomán —
Az élet alkonyán...

Mikszáth Kálmán újabb munkái. A kitűnő írónak csak mostanában jelent meg három kötet elbeszélése a Légrády testvérek kiadásában, „*A fekete kakas*», „*Őreg szekér*», „*fakó hám*» és „*A szelstyjei asszonyok*» címek alatt. De Mikszáth Kálmán, az olvasó közönség nagy örömeire nem enged magának pihenőt, sőt fokozott szorgalommal írja műveit, melyek immár

INGYEN TEJOSZTÁS BUDAPESTEN. — Gyermek az Isabella-utcai tejosztó helyiségben.

nem csak nemzeti irodalmunk díszai, hanem nagy részt különböző nyelvekre lefordítva a művelt emberiség közkincsévé válnak. Egyik pompás legújabb munkája Mikszáthnak *«A kladovai menyecske»* című elbeszélése, melyet közelebb a Kisfaludy-Társaságban olvastak fel, s melyet mai számunkban mi is bemutatunk a *«Pesti Hírlap»* 1902. évi naptára után, megemlítvén egyszersmind, hogy eme nagy terjedelmű naptár, mint az előbbi években, az idén is sok tanulságos és mulató közleménnyel, valamint érdekes képekkel jelent meg.

Hazai rejtelmek. *Kuthy Lajos regénye.* *Kuthy Lajos* a 40-es évek legnépszerűbb novelláirója volt, kinek akkor minden munkáját országsszerte nagy érdeklődéssel várták és olvasták. Leghíresebb munkája a *«Hazai rejtelmek»* című regény, melyben egy érdekes történetet fonálnak, szemünk előtt elvonulnak akkori fejlődő társadalmunk összes alakjai; színes, ragyogó képekben tűnnek fel előttünk a régi Pest társadalmának, az Alföld népe, a nemes, a paraszt, csárdás, lókupecz, betyár stb. Az erőteljes magyar nyelven írt regény nemcsak irodalomtörténeti érdekű, hanem ma is kitűnő olvasmány s nem kis szolgálatot tett vele olvasókörünknek a Franklin-Társulat, hogy e művet újra kiadta. A most megjelent s két kötetből álló második kiadásához, dr. *Wesely Ödön* írt érdekes bevezetést. A terjedelmes munka ára 8 korona.

A Franklin-Társulat karácsonyi könyvjegyzéke. E tájban legelőkelőbb a könyvpiacz s azoknak, a kik nem kisérikhetik szakadatlan figyelemmel az irodalmi eseményeket, sok gondot okozhat a legérdekesebb könyvek kiválasztása. S mégis gyakran csalódnok kell. Kalauz gyanánt szolgálhat e tekintetben az említett könyvjegyzék, melyet kívántra bárki megkaphat, — s melyben a társulat által kiadott, illusztrált díszművek, remekírók s az irodalom minden fájából való legkiválóbb művek fel vannak sorolva s rendkívüli bőséggel választékban csoportosítva.

Népszínház. Dickens, az angolok nagy elbeszélője és regényírója művei közt egyik leghíresebb, mert nemcsak nagy érzést, költészetet, erkölcsi szépségeket foglal magában, hanem lelki építést is nyújt a *«Karácsonyi ének»* című elbeszélése. Folyton új kiadásokban jelenik meg, kitűnő művészek illusztrációival. A híres munkából egy magyar író, a ki Dickens írói álnevének Boz-nak nevezi magát, látványosságot írt, s ehhez *Barna Izó*, a népszínház karmestere zenét szerzett. December 12-én adták elő a népszínházban.

A szinpad átdolgozás alatta marad az eredetinek. A mi az elbeszélésben annyira hat, a szinpadon sokszor nem juthat az eredeti színház, meleg hangjához. Látnak a szögort, ridet Fred Serooge-t, kit Dickens oly megkapón rajzol le, a mint a kegyetlen embert magánosan éri a karácsony estéje, a karácsony angyala álomba meríti s megmutatja neki a

szereket ünnepét, végig vezeti sivar életén s az öreg mire fölébred, megváltozik, megjavul, kegyes lesz. Az erkölcsös képek a közönségnél nem igen hatottak. Ehez szelid, ünnepi hangulat kellene. *Vidor Pál* a darab főszerepét művészetével, drámai erővel játszotta. Az egész előadás alatt csaknem mindig a szinpadon van, egyre változó helyzetben, érzelmekben. *Bojár Tereska* a karácsonyi angyal szerepében hozzájárult a darab hangulatához. A többi szereplő is dícséretesen működött közre.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia december 16-án *Than Károly* elnöklésével tartott heti ülést.

Dr. *Högyes Endre* a veszettség ellen való beoltás budapesti intézetének vezetője tartott előadást az intézet tíz éves működésének utolsó, 1900-ik évi működéséről. A rettenetes bajt az intézet biztosan gyógyítja, kivéve azokat az eseteket, ha a megmaradt beteg már későn kéri a segítséget, mikor a veszedelem átmegy a vérbe. Az 1900-ik évben 2490-en jelentkeztek gyógyításra. Többet visszautasítottak, mert későn jelentkeztek, vagy mert veszettség által voltak fertőzve. Teljes, tizenkét-husz napig tartó beoltást 2168-an kaptak. Ezek közül a veszettség 21 betegből tört ki, a kik vagy elhanyagolták a betegséget, vagy a fejükön érte őket a marás. Magyarország egész területén csak hat olyan megye volt, a honnan veszettséget nem jelentettek. A veszettség mértéke állandó Magyarországon, a minnek oka leginkább az lehet, hogy Magyarország földműves állam lévén, sok ebet tartanak, a közegészségügyi intézkedések nem hajtják végre szigorúan. Ezután *Önody Adolf* mutatta be *«A gége idegeinek monografiája»* című munkáját. A szakosztályi ülés után *összes ülés* következett *báró Eötvös Loránd* elnöklésével. Ezen *Hosvay Lajos* tett jelentést a Párisban tartott Berthelot-jubileumról, a melyen a nagy vegyész tudományos munkássága ötven éves fordulóján ünnepelték, nemcsak nemzete, de az egész tudományos világ.

Tóth Lőrincz jubileuma a Kisfaludy-Társaságban. A Kisfaludy-Társaság december 18-án ünnepelte legrégibb élő tagjának, *Tóth Lőrincznek* jubileumát, ki a társaság megalakulása óta tag, immár hatvan éve. Az ünnepélyes alkalomra nagy közönség gyűlt össze, de maga *Tóth Lőrincz* távol maradt; gyöngékedése és a rossz idő nem engedte, hogy személyesen fogadja a tisztelet nyilvánulását s átvegye a babéroköröt, melyet a Kisfaludy-társaság nyújtott át az agg írónak.

A jubileumon ott voltak; *Szabó Miklós* kuriai elnök, báró *Eötvös Loránd*, az Akadémia elnöke, *Jókai Mór*, *Szily Kálmán*, az Akadémia főtábornoka, *Salay Imre* miniszteri tanácsos, *Tóth Ernő* táblabíró és a Kisfaludy-társaság tagjai nagy számban. Az ülést *Beothy Zoltán* elnök szép beszéddel nyitotta meg, melyben *Tóth Lőrincz* mint embert és mint írórt méltatta. Előzékeny követte az elnök szavait. Ezután *Jakab Ödön* szavalt a *«Egy öreg költőhöz»* című költeményét, melyet lapunk mai számában közlünk. A költeményt a közönség lelkesen megtapsolta. Most *Rákosi Jenő* ült a főelőadó asztalhoz és a jubilánus *össz költőnek «Méhek»* című kötetéből néhány szemelvényt gyönyörködtette

a hallgatóságot. *Vargha Gyulának* költeménye *«Tóth Lőrinczhez»*, melyet szintén közlünk, mély hatást tett a hallgatókra s hosszan tapsolták. Végül *Vargha Gyula* főtábornok fölvásta az Akadémia elnökségének és *Szász Károlynak* üdvözlő leveleit és ezzel az ünnepi ülés véget ért.

VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK

1902. évi folyama. (49-ik évfolyam.)

A *«Vasárnapi Ujság»* a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel jelen meg. E legrégibb magyar képes hetilap jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval *korunk történetének igazi képes krónikája* legyen.

A *«Politikai Ujdonságok»*, a legrégibb magyar politikai hetilap, melyet mint az *események hű és részrehajlatlan előadója* valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg.

A *«Politikai Ujdonságok»* előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a *«Világkrónika»* képes heti közlönyt és a *«Magyar Gazda»* című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme mellékleteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A *Vasárnapi Ujság «Regénytár»* heti mellékletében a legújabb hazai és külföldi irodalmi közöl elbeszélések és regényeket képekkel, s mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A *«Világkrónika»* hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklődő napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeknek kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat, úgy szintén mulató kisbéli közleményeket, stb.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

A *«Vasárnapi Ujság»* negyedévre négy korona, félévre 8 korona, egész évre 16 korona.

A *«Vasárnapi Ujság»* a *Világkrónikával* negyedévre 4 korona 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér, egész évre 19 korona 20 fillér.

A *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* a *«Világkrónika»* és a *«Magyar Gazda»* mellékletekkel együtt; negyedévre 6 kor., félévre 12 kor., egész évre 24 kor.

Az előfizetések a *«Vasárnapi Ujság»* és *«Politikai Ujdonságok»* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legelőszérűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

MI UJSÁG?

A király a karácsonyi ünnepeket *Wallsee*-ben tölti *Ferencz Szalvátor* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő család körében. Ö Felsége december 24-ikén utazik el Bécsből és 27-én tér vissza.

Erzsébet királyné budavári szobra. *Szell Kálmán* miniszterelnök a képviselőházban előterjesztette a szoborbizottság jelentését *Erzsébet királyné* emlékszobráról. A pályázó szoborművek beküldésének határideje január 22-ike, s azokat a Műcsarnokban állítják ki. A szobor pénzalapját az időközi kamatok hozzászámításával november végével 1.676.062 korona 66 fillért tett.

Rákóczi hamvainak hazaszállítása. Néhány évvel ezelőtt *Thaly Kálmán* lelkes felhívást intézett a magyarsághoz *Rákóczi* hamvainak hazaszállítása ügyében. Össze is gyűlt akkor 8000 korona, de a hamvak hazaszállítására 12000 koronára van szükség,

melynek megszerzésére a magyar egyetemi ifjuság vállalkozott. Mint *Szegedről* jelentik, a város ifjusága legutóbb elhatározta, hogy e célra a színházban január 9-én hangversenyt rendez, melyen legjobb művészeink fognak szerepelni. Előadnak egy kurucz darabot is: *«Tökölly Imre»*, melyet négy nemzeti színházi tag részvételével *Somló Sándor* a nemzeti színház tagja, fog rendezni. *Márkus Emilia* drámai magánjelenetet ad elő, *Komáromi Mariska* pedig énekel.

Felekiné-Munkácsi Flóra kitüntetése. Hosszú időközön keresztül egyik kitűnősége volt a nemzeti színháznak *Felekiné-Munkácsi Flóra*. Egy év előtt vonult vissza a szinpadtól, azóta a Nemzeti-Színház tiszteleti tagja. December 19-ikén a hivatalos lap az érdemes művésznő királyi kitüntetését közölte. Felekiné a színművészet terén fél évszázadon át szerzett érdemei elismerésül koronás arany érdemkeresztet kapott a királytól. Művésznőink közül a harmadik, a kit a király ilyen kitüntetésre ér. Az első *Prielle Kornélia* volt, majd jubileuma alkalmából *Blaha Lujza* kapott hasonló kitüntetést.

Dr. Navratil Imre ünnepése. E hó 20-án egyik kiváló tagját ünnepelte az orvosi kar. Dr. *Navratil Imre* egyetemi tanár, a Szt.-Rókus-kórház gégészeti és II. sebészeti osztályának főorvosa, számolt be az alkalommal 1001 légesörmetszés útján szerzett tapasztalatairól az orvosgyógyászati díszülésén. Az ősz tanárt az alkalomból kollégái a fővárosi társadalomból sokan ovációkban részesítették. 44 évi orvosi működése alatt buzgó irodalmi tevékenységet is fejtett ki; dolgozatainak nagy része idegen nyelveken is megjelent. — Dr. K. Z.

Házasság. *Gróf Károlyi Lajos*, néhai gróf *Károlyi Alajos* egykori londoni nagykövete és neje *Erdődy grófnő* fia, eljegyezte *Széchenyi Hanna* grófnőt, gróf *Széchenyi Béla* leányát, a főúri körök egyik nagyműveltségű hölgyét.

A *«Pesti Napló»* karácsonyi ajándéka. A *«Pesti Napló»* a legrégibb magyar napilap, melyet most ifj. *Ábrányi Kornél* szerkeszt, karácsonyra díszes és tartalmas könyvet küld előfizetőinek. Ez a díszmű a *«Költők Albuma»*, mely vagy ötven költő műveiből közöl válogatott szemelvényeket. A díszmű először a *Lampel Róbert* udvari könyvkereskedésének kiadásában (56 korona bolti áron) jelent meg s dr. *Rádó Antal*, a Kisfaludy-Társaság tagja szerkesztette. A *«Pesti Napló»* új kiadásában a mű a tavalyi *Himfy Album*mal jóval nagyobb formában, gazdagon illusztrálva és rendkívül díszes, jelentősen bővített kiadásban fog megjelenni. A *«Költők Albuma»* a *Pesti Napló* negyedévtől új kiadásában minden állandó előfizető karácsonyi ajándékul kapja. Megkapja díjtalanul az is, a ki ez év bármely napjától egy félévre megszakítás nélkül fizet elő a *«Pesti Napló»*-ra.

A világ összes vasutai 144.000 millió korona értékét képviselnek, mely összegnek csak harmad-részt sem bírja a világ minden arany-, ezüst- és papirosnépe fedezni.

Egy hű barát a gyermekkortól az aggkorig. A gyermek-játékok közt csak egy létezik, a melyvel a gyermek, az atya és a nagytanya egyaránt szívesen foglalkozik. Olvasóink közül a legtöbben bizonyára a *Richter-féle Horgony-Központok* névre gondoltak, a melyek tényleg a gyermekkortól az aggkorig hű barátként tekinthetők. Annál is szívesebben építenek gyermekeikkel, mert a pompás építési-mintalapok az új sorozatok bevezetése által nagyobb tökéletességre tettek szert. Hogy az építési-játék érdekesebbé váljék, a *Richter-féle* gyár újabb egy második kiegészítést vezetett be, a mely által lehetséges pompás kőhidakat szép kőhidassalokkal felállítani. Tudnillik mostan mindegyik *Horgony-Központ* névre egy *Horgony-Hidépítőkészlet* mint megfelelő kiegészítés vásárolható és miután az elms és a gyermekek névre igen értékes *Richter-féle* kiegészítőrendszert a *Horgony-Hidépítőkészlet* névre is alkalmaztatott, így ezek is kiegészítik egymást természetesen. Az előtűnk fekvő híd-könyv oly pompás *Hidépítőkészlet* tartalmaz, hogy nemcsak a gyermekek, hanem felnőttek is szívesen foglalkoznak a hídak utániépítésével. A ki bővebbet akar tudni, az hozassa meg magának az új képes árjegyzéket *Richter F. Ad.* és társától, mely díjmentesen beküldetik.

Tejgazdaság. Minden gazda tapasztalja, hogy télen az istállóban való etetés folytán teheneiknél úgy a tej jósága, mint a tejelőképesség csökken. Ezért nem mulasztathatjuk el a gazdálkodó urakat, az 50 év óta legjobb sikerrel használt *Kwizda-féle* korneburgi marhatápporra — melyet *Kwizda Ferencz János* és. és kir. osztrák és a román kir. udvari veterinar preparatum szállítója *Korneburgban* készít — figyelmünket, mely mint elsősegélytök teheneiknél a tejet javítja és a tejelő-képességet fokozza.

HALÁLOZÁSOK.

Báró *LÉVAY HENRIK* főrendiházi tag elhunyt december 15-ikén Budapesten. A közgazdasági és pénzügyi élet, kiváltképpen a biztosítási ügy egyik kiváló embere volt. 1826-ban született Jankovácson. A szabadságharc idején egy honvéd vadászszázalékba lépett, a hol csakhamar hadnagy lett. A harc bevégezte után a *«Rinnione Adriatica»* biztosító-intézet pesti képviselőségénél működött mint felügyelő. Az első magyar általános biztosító társaság megalakulásában vezetésre része van s ennek alapító gyűlésén, 1857 július 15-én, a társaság vezérigazgatójává választották. Lévyay a Magyar Tudományos Akadémiánál tizezer forintot alapítványt tett, alapító tagja lett a magyar írói segélyegyletnek, melyre ötezer forintot alapítványt tett, s a magyar hírlapírók nyugdíjintézetének. Alapítványokat tett még a siketnémák, a györmegyei tisztviselők javára. 1868-ban nemességet kapott kisteleki előnével, majd báróságot. 1886 óta a főrendiház kinevezett tagja volt. Holttestét a györmegyei Táplányban temették el a családi sírboltba. Arcképét és életrajzát lapunk 1897-iki 18. számában közöltük.

Gróf GYÖRKY ÁBRAHÁM, volt képviselő és főrendiházi tag e hó 15-ikén meghalt Temes-Gyarmaton. A család feje és a gróf új megalapítója szállt vele a sírba. Kis-Terennén 1836-ban született. A katonai pályára lépett, hadnagy lett; 1866-ban a porosz háborúban mint önkéntes huszárfőhadnagy vett részt a miert 1867-ben grófi rangra emeltették. 1872-ben Nógrádmegye főispánjává nevezették ki. 1881-ben a Lipót-rend középkeresztjéért, 1884-ben v. b. t. tanácsosságot nyert. Egy ideig Nyitra megye főispánja is volt. Tagja a porosz Johannita-rendnek. 1891-ban lemondott Nógrádmegye főispánágáról és a losonci kerületben képviselővé választották. A szabadalvú párthoz csatlakozott, de a közigazgatási vita alkalmából kilépett a pártból. Temetése e hó 17-ikén ment végbe Temes-Gyarmathán. Szabolcska Mihály temesvári ref. lelkész, a jeles költő tartott kopszójá felett gyászbeszédet.

SZÉKÁCS FERENCZ kuriai bíró, a legfőbb bírói kar egyik legképzettebb tagja, elhunyt e hó 17-ikén, Budapesten, 57 éves korában. Fia volt néhai *Széács József* evangélikus püspök s neves egyházi írónak. A bírói pályára lépén, 1869-ben kuriai fogalmazó lett a hétszemélyes táblánál, 1872-ben törvényszéki bíró, 1883-ban, tekintettel a nagyszabani zavaros nemzetiállapotokra, kineveztek az ottani törvényszék elnökévé, 1886-ban helyezték vissza Budapestre, hol a budapesti törvényszék alelnöke és a büntető osztály vezetője lett. 1891-ben kuriai bírónak nevezték ki. Nagy része van az új bünyádi perrendtartás megalkotásában. Szorgalmas és ügybuzgó ember volt s egész életében lelkesen működött közre a humánus irányúak a kriminalisztikába való behozatalán.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *PATAKI IONÁCS* nyug. kuriai bíró, a Lipót-rend lovagja, életének 80-ik évében, Budapesten. — *VUDY ANTAL* temesvárvárvárosi plébános, kesepusú apát, 68 éves korában meghalt. Az ő buzgósságának köszönik hívó a felmúllo költséggel épült s nemrég felszentelt millenniumi emléktemplomot. — *THANHOFFER CIRILL*, bencész áldozópap, nyug. h. plébános 58 esztendősen korában Tihanyban. — *DORAY ANTAL* szilágyvármegyei földbirtokos, volt országgyűlési képviselő, Nagy-Dobán. Két országgyűlés alatt képviselte a diószadi kerületet függetlenségi párti programmal és a vármegyében a függetlenségi pártnak vezetője volt. — *OSONATY JÓZSEF*, a Franklin-Társulat egyik buzgó tisztviselője, a magyarországi könyvnyomdaeszközök és betűöntők egyletének tagja, kinek halála a legmélyebb részvéttel keltette a Franklin-Társulat intézetének nagy személyzetében és mindenütt a nyomdaeszköz közt, 55 éves korában, Budapesten. — *CSUKÁSI MÓR* a *«Makói Hírlap»* felelős szerkesztője 45-ik évében, Makón.

ÖZV. KLOBUSITZKY ISTVÁNNÉ, szül. Hubay és Miskolci Piroksa, 62 éves korában Monostor-Pályiban. — *MADI KOVÁCS JÁNOSNÉ*, szül. Petőcz Katalin, uradalmi főtitest özvegye Komáromban 81 esztendősen korában. — *ÖZV. BITSKEY KRISTÓF*, szül. Geszner Lujza Tápió-Szelen. — *WEISZ ROZÁLIA szásznyolcs éves* korában Lőcsén.

Szerkesztői üzenetek.

Szeged, M. K. Hogy a magyar búzából készült liszt ára aránylag mindig jobb a világpiacokon a többi lisztéjaknál, ezen már az amerikai, nevezetesen az argentinai búza- és liszttermelők is régóta tünődtek, míg végre kitudt, hogy a magyar búza úgynevezett *«acéloságát»* semmiféle más búzában nem lehet felalálni s ennélfogva a belőle készült liszt is páratlan minőségű.

Nagy-Szent-Miklós, S. G. Csak ezim; mely nagy kitüntetés ugyan, de vele semminemű javadalmazás nem jár s e ezimen az özvegy sem tarthat nyugdíjra igényt.

Nem is olyan régen. A fiú kegyeletnek dicsegetes tantújele, a nyilvánosság elé azonban nem való. Nem

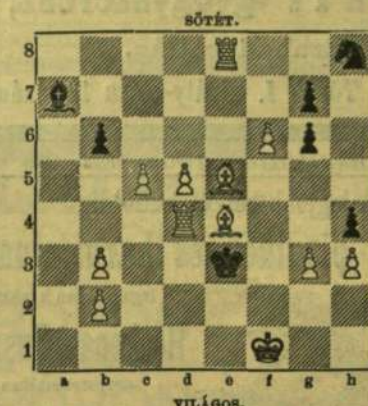
igen jut tovább az ilyen tárgyú versek közismert szövegeinél.

Virágok. Csodálat a híd. Elkésett madárka. Az első a legjobb, egyik-másik ötlete bizalmat kelt a szerző tehetsége iránt. A másik kettő már sokkal gyöngébb. A mi színvonalunkat még egyik sem üti meg.

SAKKJÁTÉK.

2253. számú feladvány. Mackenzie A. F.-től.

(I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A *«Vasárnapi Ujság»* 48-ik számában közölt kép-talány megfejtése: *Képes folyóirat*.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi mű- és kötszerszénél
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50
legutányosabban beszerezhetők
saját gyártmányu m. kir. szab.
sérvkötők, betegápolási-
csikkek, kötszerek, összes
gummiárak, valódi francia
különlegességek (övsze-
rek) stb. 9123
Képes árjegyzék ingyen.

Karácsonyi Vásár!

leszállított árak mellett

Tulhalmozott raktár

legfinomabb bel- és külföldi dús aranyozással,
remek szép festésű

Porcellán Étkező

teás-, kávé- és mosdó-készletek

Rendkívül olcsó

Komplet 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű:

Étkezőkészlet	6.50
Étkező modern	8.50
Étkező roccocó	10.50

12 személyre 25, 30 és 35 frt.

Nagy választék rendkívül szép és olcsó

Majolika vázák és falitányérok

Ortner Rezső és Társa

Teréz-körút 32.

Vidéki rendelésnél kérjük a vasut állomást.

Sakkjatek

Nem panaszz-

kodik többé bűzös izadás, testbőr viszketeg, sörög, ekzéma, ótvárból szenvedő ha az Erenyi-féle

Ichtiol-Salicyllal

egy kísérletet tesz. Szagtalan! — Ár 3 korona, utasítással. Szétküldi: 8995

ERÉNYI gyógyszerész,

Szabadszállás.

Főraktár: Török J. Király-utca 12. szám.

Alapított 1865-ben.

A legjobb bel- és külföldi

zongorák, pianók és harmoniumok

legelőszobákban kaphatók

Heckenast Gusztáv

zongorateremben

Budapest, IV. Gizella-tér 2.

(Váci-u. sarkán).

Ehhez udvari zongoragyár

Schöndorfer és fia

stuttgarti udvari zongoragyár

magyarországi egyedüli képviselő. Valódi amerikai harmoniumok. 9318

Nagy kölcsön-intézet.

Arjegyék ingyen.

Specialista Sérvkötőkben.

Legjobb és k. kir. szab. Keleti-féle sérv-

kötő orvosi tekintélyek véleménye szerint

legelőszobákban ezen nemben 1000 csu-

szik, nem gyakorol kellemetlen nyom-

mást és elavultja császari szerkezetét

fogva az eddigi sérvkötő hiányait. Ár:

egyszemélyi 12 kor., kétszemélyi 24 kor. Gyá-

ramban készítenek ezenkívül: műlábak, mű-

kezek, műfogak, egyenestartók, járó és nyújtó gépek, gummi

göncz-harigok, ugyanaz az órák

gummi-különlegességek urak és höl-

gyekek részére. — Megrendeléseket pontosan

eszközöl. 8931

Keleti J. BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

Ezen hirdetés tulajdonosának be-

vásárlásánál 10%-ot engedélyeznek.

Szépség és egészség.

Etvágytalanság és Gyomorgyengeség

gyógyítására ezzen mennek Karlsbadba

holott ezt a célt otthon is elérhetik

Rozsnyay M.

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elő-

segíti és a gyomort rövid időn tökéletesen

helyreállítja.

Egy üveg ára 2 kr. 40 fill. 6 üveg franco

küldve 12 kor. 12 fill.

A t. c. sz. köznapi szövegére figyelműtől ajánljuk, hogy minden készítményünk törvényes

bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot ábrázolja.

Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.

Budapest: Török József és dr. Egger Leo. Nádor, gyógyszerárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kg. — 60 drb. a

sajtóhasználati kivételére meg-

adott finom, enyhe, szépen

szortírozott 9232

pipereszappant

róza, méz, ibolya, rózsas,

jázmín stb. illatú darabokból

ből összeválogatva

Kann Ignác Bécs,

II., Lilienbrunn-gasse 17.

Pergetett mézet

elsőrendű, 5 kilós bödö-

nyokban bérmentve 6 kor-

onáért szállít az

orsz. méhészegylet

BUDAPEST,

Damjanich-utca 34.

CRÈME

DE FANCHON

a 3 sziv véd-

jeggyel.

Rögtön finomított és

szépsítő arckrém. Leg-

jobb a világon! Zsirtalan!

Kia téglát 1 K. Nagy

téglát 2 K. Főraktár:

URSITS gyógyszerár,

Budapest, Rákóczi-tér 11.

Védőre 20 fillér

többet beki-

dés után

frankó.

Kapható mindenhol. Raktár

Török gyógyszerár, Bpest.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részv.-társ.

Irodái: VI. ker., Andrassy-ut 5. (saját házában). 8963

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét köny-

vecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamattal, valamint folyó-

számlákban (check-számlák). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Le-

számított váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTO.

ÜZLETE megbizásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását

a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében

tartozó üzletekkel. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/2-ig, délután 3-1/2-ig.

Magyar kir. osztályosjegyek főelárúító helye IV., Ferenciek-tere 2. szám.

Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek-tere

és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.

9312

BELICZAY BÉLA

mézeskalácsos és viaszgyertya-

öntő, méz-, viasz- és fáklya-raktára.

Alapított 1833.

Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában.

Parádi üveggyár raktára

GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 15. szám.

Nagy választék mindenféle üvegtermékben. Asztali készletek stb.

igen jutányos áron. 9122

WACHTL ÉS TÁRSA

fényképészeti cikkek raktára

BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).

Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Os. és kir. udvari szállítók.

Kunz József és Társa

BUDAPEST, V., Deák-tér 1. 9416

Vászon-, fehérnemű- és szőnyegraktár. — Menyasszonyi kelenyék.

Kastélyok, szállodák, intézetek berendezése.

Motor erőre berendezett fehérnemű gyár.

Legjobb saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek. 9236

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre

minden leves-, bouillon-, mártás- és főzeléknek stb.

meglepenő jó ízt kölcsönöz.

Néhány csepp elegendő.

Üvegekben 50 fillértől kezdve.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

FRANCZIA LEVESEK

1 tábla ára 15 fillér

és elég 2 adag erős, könnyen emészthető,

egészséges leveshez, mely

csupán víz hozzá-

tételével néhány

perc alatt előállítható.

19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK

ára 20 fillér.

1 tok elég 2 adag legelő-

nyabb erőleveshez, mely

csupán forró vízzel

leöntve, minden további

hozzátétel nélkül, azonnal

előállítható.

HOGY KARCSUVA

váljunk és egyáltalán egész-

günk meggyógyulni, ha-

zunk a Püles Apollo-t,

amelynek gyógyszerje az összes betegségre

gyógyító. A Püles Apollo-t a szíriai, a szír, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni, a libanoni,

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hajak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában természet nem mutatja magát pazarlónak. Ennek fő oka a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PILULES ORIENTALES** használatából áll, mely pillát a leghíresebb párisi orvosok által jóknak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelt fejleszti és újra helyrehozzák, a szöveteket erősítik, a vállak csonttöréseit elsimítják és a kebel idomait egyáltalán diszkrét tetszettséget kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékaink plasztikai anyagokká való alakulását elősegítik, mely utóbbiak a mellidőn megállapodnak. Az egy-

J. RATIE, l'apothicaire, 6. Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
Kínó helyreállító szer gyengék, vérszegények és lábbadók számára. Ajánlja és használja orvosi kitüntetésekkel. 1000-nél több orvosi elismeréssel.

Kitűnő íz.
Kínóterve több arany és ezüst éremmel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

RIVIERA IBOLYA
IGAZI IBOLYA ILLET
Kizárólagos készítői
MOTSCH A. & S.
BÉCS, LUGER 3 sz.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐ-SZER. 9295
Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó, ízletlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb

erősítő-szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségek, beteggyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, újszülötteknek, nemkülönben

Vas-Somatose

alakjában a

sápkórosoknak

lesz ajánlva az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb, mint a vas és a somatose szerves összetételű vasat, a melyen alakban a vas az emberi testben nem távozik, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gyorsan az étvágyat, Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben.

+ Soványosság +

Szép testet adnak a mi keleti erőporunk, 1900. évi párisi orvosi kitüntetésekkel. 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség. Orvosi rend. szerint. Szigorú bevizsgálás. Nem szédülés. Számos kitüntetés. Ára kartononként 2 kor. 50 fill. Postafutár vagy utánvétellel. Használati utasítás.

Hygien. Institut 9155

D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königgrätzstrasse 69.

Mirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,

férfidivat raktára
Kossuth Lajos-u. 18.
és Kerepesi-út 9.

Ajánl angol cylinder, divatos kemény és puha kalapot, jó szabású férfi-inget, nyakkendők, keztyűk dús választékban. Árjegyzék.
A világ legjobb Sám-fájának párja 1.50 kr.

OCCASSIO!

10000

selyembluzra való maradék.

Magyarország legnagyobb

selyemáruháza

FISCHER SIMON és TÁRSAI

BUDAPEST

Bécsi-u. 7. és Deák Ferenc-u. 12.

Fekete, színes, sima és mintázott selymek,
mosó- és divatbarosok, plüssök,
fekete és színes angol ruhavelvelek,
storek és függönyök,
szalag és csipke.

Karácsonyi alkalmi vétel.

4-5 méteres maradékok minden árban.

A LEGJOBB SZÁJ és FOGÁPOLÓ-SZEREK

STOMATIN - FOGPOR elegáns üvegdobozban
- FOGPASTA a fogak néhány nap
- FOGKRÉM alatt tiszta fehérek
- SZÁJZSZÓ kitűnő illatú szájdészfűző

STOMATIN-FOGPÉP tubusokban fogtisztító
STOMATIN-SZÁJZSZÓ szájdészfűző
elegáns kis zsebávegcsekben

HONI VYARTMANY KAPHATÓ MINDENÜTT valamint előlegesen beküldött skor ért. rendelés esetén bérmentve

STOMATIN-ÜYÁRNÁL ZOMBOR.

52. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, DECEMBER 29.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt: egész évre 24 korona, félre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával): egész évre 10 korona, félre 5. Kétféle előfizetés: a postai megkötözött viteldij és csatlakozó

A NOBEL-DÍJ NYERTESEI.

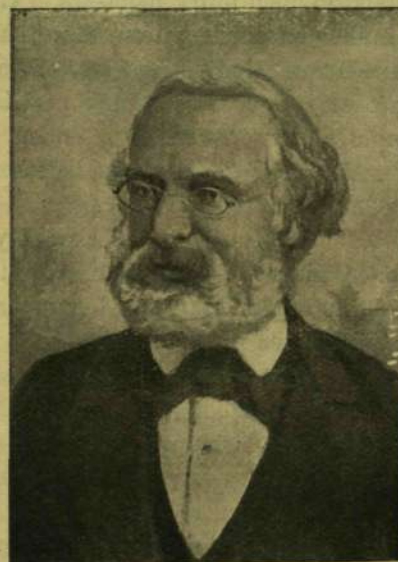
NOBEL ALFRÉD, a nitroglycerin, a dinamit, a füst nélküli lőpor, az acélbronz s egyéb fontos anyagok fölfedezéséről híres svéd vegyész végrendeletében vagyonának jelentékeny részét egy nemzetközi pályadíjra hagyta. Öt, egyenként 150,000 svéd koronás díjat tűzött ki (magyar pénzben körülbelül 200,000 korona), melyek egy-egy fizikusnak, vegyésznek, orvosnak adandók, a kik a legfontosabb fölfedezéseket tet-

ték szakmájukban, a negyedik díj egy írónak, a ki a legjelentősebb idealista irányú művet írta s végül az ötödik díj annak, a ki legtöbbet tett az emberek közötti testvériség és béke előmozdítására. A végrendeletben határozottan ki van jelentve, hogy nemzetiségi különbséget nem szabad a jutalmazandók közt tekintetbe venni. A díjak kiadására jogosult testületekül Nobel a svéd tudományos akadémiát, mely a négy tudományos és irodalmi díjat, és az országgyűlést, a Stortingot, mely a béke-díjat ítéli oda, nevezte

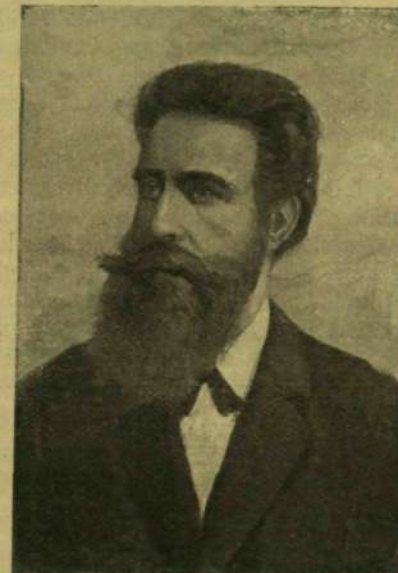
meg. Csak azok kaphatnak díjat, a kiket nemzetük valamely tudományos testülete, egyeteme, akadémiaja ajánlott.

A díjakat az idén adták ki először és hat kiváló tudóst és író tüntetettek ki.

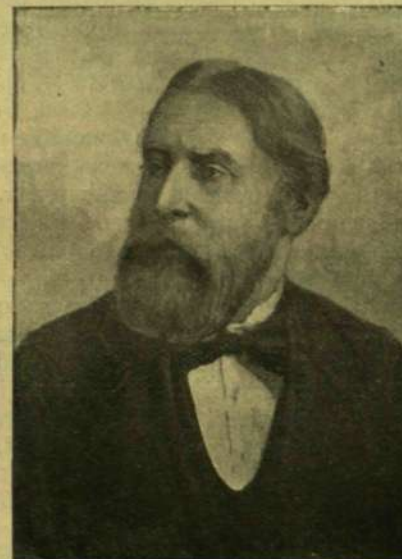
A fizikai díjat német ember kapta: **Röntgen** azelőtt würzburgi, jelenleg müncheni egyetemi tanár, a kinek nevéhez az utóbbi évek egyik legfontosabb természettudományi vívmánya, az X. sugarak fölfedezése és dicsősége fűződik. A Röntgen-féle sugarak sajátosságai

PASSY FRIGYES.

RÖNTGEN.

SULLY PRUDHOMME.

DUNANT HENRY.

BEHRING.

A NOBEL-DÍJ NYERTESEI.

VAN 'T HOFF.

HARIS, ZEILLINGER és TSA «A kék csillaghoz»

Budapest, IV., Váci-utca 16. szám,

ajánlanak **karácsonyi ajándékoknak** alkalmas czikkeket.

Kivételes árak:

1 vég 23 méter 82 cm. honi pamutvászon	11.— kor.	1 vég 15 m. 88 cm. valódi lenvászon 6 női ingre	15.50 kor.
1 vég 23 méter 82 cm. szepes-iglói lenutánzat	14.— "	1 vég 14 m. 150 cm. erős pamutv. 6 lepedőre	16.— "
1 vég 20 méter 84 cm. finom honi sifon	15.— "	1 kávé-teríték ajour szegélylyel 6 személyre	7.50 "

azonkívül legjobb minőségű barchet, kreton és zefir méterenként 60 fillér;

rendkívül nagy választék fehér és színes zsebkendőkből,

továbbá gyönyörű kávéterítékek, hínizett asztaltartók és milieuk, harisnyák, kötények, selyem- és flanel-szalszoknyák, kész női, férfi és gyermek-fehérmű.